Ristin salaisuus s. 8

Autuas isä Jerzy Popiełuszko täyttäisi 70 vuotta s. 12

Birgittalaisluostarin rauhassa s. 20

Paavin ja patriarkka Bartolomeoksen viesti luomakunnan rukouspäivänä

s. 6

FIDES

KATOLINEN HIIPPAKUNTALEHTI • KATOLSKT STIFTSBLAD • CATHOLIC DIOCESAN MAGAZINE • No. 9 • 8.9.2017

18.8.2017

TOIMITUKSELTA

Pääkirjoitus

Emme saa unohtaa

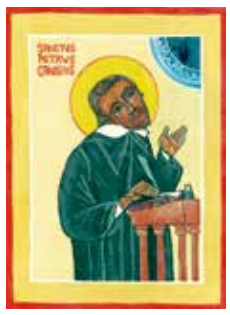

Se, mitä kohta kuukausi sitten tapahtui Turussa, ei oikeastaan tarvitsisi lisää selittelyjä. Eikä analyysejä. Mielipiteiden kirjo on suuri, ja ääripäät häiritsevät asiallisen julkisen keskustelun käymistä. Yhden piirteen tai paremminkin seurauksen tapahtuneesta nostan kuitenkin esille: enää ei Suomessakaan voida tuudittautua ruusuisen uneen, käsitykseen, ettei täällä voisi koskaan tapahtua mitään tällaista.

On herättävä todellisuuteen. Suomi on irrottamaton osa läntistä maailmaa, joka maallistuneenakin rakentuu juutalais-kristilliselle perustalle ja tarjoaa maailman mittakaavassa runsaasti turvallisuutta, vapautta, hyvinvointia, tasa-arvoa ja mahdollisuuksia.

Tätä sivilisaatiota kohtaan tunnetaan erityisesti poliittisen islamin vaikutuspiirissä epäluuloa ja vihaa, joka kulminoituu juuri terrori-iskuina. Ne ovat tekoina epätoivoisia mutta tehokkaita, koska ne näyttävät ainakin osittain toteutuvan summittaisesti ja aiheuttavat siksi niin paljon pelkoa ja turvattomuutta. Myös uhrit ovat yleensä viattomia ohikulkijoita, niin kuin nyt Turussa.

Oman yltäkylläisyytemme ja välinpitämättömyytemme illuusio ei saisi estää meitä näkemästä todellisuutta. Ellemme itse enää tiedä ja arvosta sitä, minkä varaan yhteiskuntamme, koko sivilisaatiomme on rakentunut, tuntuu siltä, ettei mitään ole tehtävissä terrorismia vastaan. Kuinka helposti unohtuukaan se, mistä ihmisyydessä pohjimmiltaan on kyse: turvasta, onnellisuudesta, rakkaudesta, rauhasta. Mutta juuri niin ei saa käydä, emme saa alistua ja unohtaa, varsinkaan vihan ja väkivallan edessä.

Samalla, kun muistamme rukouksissamme Turun iskun viattomia uhreja ja heidän läheisiään, on varmasti tarpeen ja terveellistä uudelleen miettiä, mitkä ovat niitä luovuttamattomia arvoja ja periaatteita, joiden varassa yhteistä hyvää voidaan parhaiten edistää ja joita kannattaa ja täytyy puolustaa.

M. Tervaportti

Ajankohtaista

Paavin rukous terroritekojen uhrien puolesta

Sunnuntaina 20. elokuuta 2017 Angelus-rukouksen jälkeen paavi Franciscus muisti viimeaikaisten terrori-iskujen uhreja:

”Rakkaat veljet ja sisaret, kannamme sydämissämme tuskaa terrori-iskujen vuoksi, jotka näinä viime päivinä aiheuttivat lukuisia uhreja Burkina Fasossa, Espanjassa ja Suomessa. Rukoilemme kaikkien kuolleiden, loukkaantuneiden ja heidän omaistensa puolesta, ja pyydämme Herraa, laupeuden ja rauhan Jumalaa, vapauttamaan maailman tästä epäinhimillisestä väkivallasta.”

KATT/VIS

Luterilais-katolisen oppikeskusteluraportin

Kasvavaa yhteyttä: julistus kirkosta, ehtoollisesta ja virasta
Communion in Growth. Declaration on the Church, Eucharist, and Ministry

Julkistamistilaisuus
30.10.2017 klo 15.30
Henrikin seurakuntasalissa,
Pyhän Henrikin aukio 1 A, Helsinki

Ohjelma

15.00 Kahvi
15.30 Raportin julkistaminen
Johdantopuheenvuorot dialogikomission puolesta:
Piispa Simo Peura (lut. pj.)
Piispa Teemu Sippo (kat. pj.)
Asiakirjan luovuttaminen ja vastauspuheenvuoro:
Arkkipiispa Kari Mäkinen
16.00 Mahdollisuus kysymyksiin ja kommentteihin

Tervetuloa!

Kahvitarjoilun vuoksi ilmoittautumiset viim. 23.10 mennessä:
www.lyyti.in/julkaisutilaisuus2017

FIDES

Katolinen hiippakuntalehti
Katolskt stiftsblad
Vuosi 2017
80. vuosikerta

Päätoimittaja/Huvudredaktör
Marko Tervaportti

nro	dl	ilmestyy
10	2.10.	13.10.
11	30.10.	10.11.
12	27.11.	8.12.

Toimitus ja tilaukset
Katolinen tiedotuskeskus
Pyhän Henrikin aukio 1 B
00140 Helsinki

Redaktion och prenumeration
Katolsk informationstjänst
Sankt Henriksplatsen 1 B
00140 Helsingfors

Puhelin/Telefon 09-6129470

Katolisella tiedotuskeskuksella ei enää ole fax-numeroa. Katolsk informationstjänst har inget fax-nummer längre. The Catholic Information Centre has no fax number any more.

Pankkiyhteys/Bankförbindelse:
(IBAN) FI98 8000 1901 2425 53
(BIC) DABAFIHH.

Ilmestyy 12 kertaa vuodessa.
Vuonna 2017 vuosikerran hinta 39 e, ulkomaille 44 e. / Utkommer med 12 nummer årligen. 2017: prenumeration 39 e, till utlandet 44 e.

Paino / tryck:
I-print Oy, Seinäjoki

YMPÄRISTÖMERKKI MILJÖMÄRKT
4041 0895
Painotuote

Internet
katolinen.fi > fides
fides@katolinen.fi

Osoitteenmuutokset ja ilmoitukset / Addressförändringar och annonser
info@katolinen.fi

Sisällys

2 Pääkirjoitus

3 Uutisia ja ajankohtaista

4 Ajankohtaista

5 Sunnuntait ja juhlapyhät

Rukouksen apostolaatti

6 Paavin ja patriarkka Bartolomeoksen viesti luomakunnan rukouspäivänä

7 Terrori tuntui myös Turun seurakunnassa

Älä tapa

8 Ristin salaisuus

10 Katolisen kirkon vaiheita itsenäisessä Suomessa – Osa 8

12 Autuas isä Jerzy Popiełuszko täyttäisi 70 vuotta

14 Justinus Martyren

15 De katolska dygderna – vägen till ett heligt liv

16 In Memoriam

Lukijoilta

17 Ilmoituksia

18 Seurakunnat ja ohjelmat

20 Birgittalaisluostarin rauhassa

Kannen kuva: Uskontojen edustajat muistotilaisuudessa Turun Kauppatorilla sunnuntaina 20.8. Katolista kirkkoa edusti isä Jean Claude Kabeza. Kuva: Mari Leppänen.

Uutisia ja ajankohtaista

Stella Maris: osa rakennuksista tiensä päässä

Hiippakunnan toimintakeskuksen Stella Mariksen ongelmista on puhuttu jo pitkään. Kysymys on lähinnä keskuksen tontilla sijaitsevien rakennusten huonosta kunnosta. Hiljattain tehdyissä laajoissa tutkimuksissa on ilmennyt, että rakennuksissa on kosteusvaurioita ja hometta ja että niiden korjaaminen näyttää vaikealta ja hyvin kalliilta, koska niiden rakentamisessa on käytetty asbestia. Osa rakennuksista on jo asetettu käyttökieltoon.

Helsingin piispan Teemu Sipon SCJ mukaan ”tässä tilanteessa ei ole olemassa yhtään hyvää vaihtoehtoa”. Osa rakennuksista joudutaan varmaankin purkamaan, koska se on hiippakunnan taloudellisen tilanteen kannalta ainoa mahdollinen ratkaisu, tosin hyvin kallis, mutta ”tästä paikasta, tontista, emme missään nimessä luovu, vaikkemme sinne heti uusia rakennuksia pystyisikään rakentamaan”.

Käytännössä Stella Mariksen rakennuskannan ongelmat tarkoittavat sitä, ettei keskuksen toiminta voi jatkua ennallaan. Esimerkiksi nuorten toiminta joutunee etsimään korvaavia tiloja. Varsinaisia päätöksiä ei vielä kuitenkaan ole tehty.

KATT

Paavi Kolumbiassa 6.-11. syyskuuta

Paavi Franciscus matkustaa syyskuussa Kolumbiaan. Paavi saapuu Bogotáan keskiviikkona 6. syyskuuta. Torstaina 7. syyskuuta hän mm. tapaa viranomaisia, presidentin ja piispoja ja viettää messun Simón Bolívar -puistossa. Perjantaina 8. syyskuuta paavi käy Villavicenciossa, jossa hän viettää messun ja osallistuu rukoustapahtumaan kansallisen sovinnon puolesta. Lauantaina 9. syyskuuta vuorossa on Medellín, jossa paavi viettää messun Enrique Olaya Herrera -lentokentällä, vierailee Hogar San José -lastenkodissa ja tapaa pappeja, sääntökuntalaisia ja seminaristeja. Sunnuntaina 10. syyskuuta paavi käy Cartagenassa, jossa hän siunaa kodittomien asuntolan peruskiven, johtaa Angelus-rukouksen Pyhän Pedro Claverin kirkon edustalla sekä käy pyhän Pedro Claverin kotipyhäkössä. Iltapäivällä paavi viettää vielä messun Cartagenan Contecarin satama-alueella ja matkustaa illalla takaisin Roomaan.

– Espanjalainen, Cartagenassa työskennellyt ja kuollut Pedro Claver SJ (1580-1654) tunnetaan erityisesti orjien auttajana ja on Kolumbian suojelija; hänen muistopäivänsä 9. syyskuuta on Kolumbiassa myös kansallinen ihmisoikeuksien päivä.

KATT/VIS

Eri uskontojen opetusta ei saa yhdistää

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on ottanut kantaa tapaukseen, jossa eri uskontojen opetusryhmiä on yhdistetty. Sen mukaan uskonnonopetuksen yhdistäminen on lainvastaista ja se ajaa pienryhmäisten uskontojen edustajat muita heikompaan asemaan. Tällä tavalla järjestetty opetus ei ole lainmukaista eikä noudata opetussuunnitelman perusteita.

Samaan asiaan on ottanut kantaa myös yhdenvertaisuusvaltuutettu, jonka mukaan järjestelyllä on rikottu pienryhmäisten uskontojen lasten oikeuksia. Aluehallintoviraston päätöksestä ei voi valittaa.

KATT/ort.fi

Blessing of Animals in the spirit of Saint Francis of Assisi

Eläinten siunaaminen
pyhän Franciscus Assilaisen hengessä

Pyhän Henrikin katedraalin pihalla
keskiviikkona, 4. lokakuuta 2017 klo 17.00.
Tämän jälkeen iltamessu klo 18.00.

Siunattavaksi voi tuoda minkä tahansa
rauhallisen ja vaarattoman kotieläimen.

Ajankohtaista

Taloutta tukemassa

Saksalaisen avustusjärjestö Bonifatiuswerkin projektihallinnon päällikkö Thomas Twents vieraili Suomessa elokuun alkupuolella. Hänen tarkoituksenaan oli luonnollisesti tutustua hiippakunnassa meneillään oleviin ja mahdollisesti tuleviin projekteihin, joihin on myönnetty tai haettu avustusta Saksasta.

Thomas Twents, 41, on toiminut rahoitusalalla jo parikymmentä vuotta. Ennen siirtymistään Bonifatiuswerkiin 4,5 vuotta sitten, hän vastasi pankissa mm. eri ammatinharjoittajien, käsityöläisten ja maatalousyrittäjien rahoitustarpeista. Bonifatiuswerkissä tilanne on vähän toisenlainen, ja Twents on tilanteeseen tyytyväinen: "Nyt voin tavallaan yhdistää ammatillisen osaamiseni ja henkilökohtaisen kiinnostukseni katolisena kristittynä."

Thomas Twentsin osasto hallinnoi Bonifatiuswerkin omaa taloudellista tukea Pohjoismaiden, Baltian ja Saksan diaspora-alueiden kirkkojen projekteissa sekä vastaaviin kohteisiin menevää Saksan piispainkokouksen Diaspora-Kommissariatin tukea. Kohteina ovat ennen kaikkea rakennus- ja kunnostustyöt sekä papiston tuki myös autojen ja asuntojen muodossa. Yhteensä tukea jaetaan eri puolille Pohjoismaita yli 5 miljoonan euron verran. Bonifatiuswerkin osuus tästä on melkein miljoona euroa.

Thomas Twentsin mukaan avustustoiminnan suurin haaste on jatkuvasti se, että pitää osata kertoa ja perustella lahjoittajille, miksi heidän panoksensa on niin tärkeä. "Suomi ja Pohjoismaat ovat saksalaisten silmissä hyvin suosittu matkailukohde. Ja me tiedämme, että nämä ovat rikkaita maita. On siis osattava selittää tarpeeksi hyvin se, miksi kirkko täällä tarvitsee tukeamme." Tässä työssä on selvästi onnistuttu, koska Bonifatiuswerkin saamien lahjoitusten määrä ei juurikaan ole laskenut, vaikka trendi kirkosta eroamiseen jatkuu.

Twents nimeää myös kolme muuta haastetta: Yleinen ongelma diasporamaissa on etäällä asuvien ihmisten tavoittaminen; tarvitaan jonkinlainen infrastruktuuri tällaista työtä varten. Toinen haaste on ehkäpä yleinen koko Euroopalle. On osattava kertoa maallistuneille ihmisille, kuinka paljon rikkaampaa ja arvokkaampaa on sellainen elämä, jossa on sijaa myös rakastavalle Jumalalle. Ja kolmanneksi Twents mainitsee turvapaikanhakijat, joita varsinkin Saksaan on tullut erittäin paljon. Ehkäpä Pohjoismaiden kirkkojen integraatiokokemuksista olisi tässä hyötyä.

Thomas Twents (oik.) tutkii projektipapereita yhdessä yleisvikaari Raimo Goyarrolan ja hiippakunnan ekonomin Peter Kurosen kanssa.

Twentsiä kiinnostaa tässä mielessä varsinkin Oslon hiippakunnan tekemä päätös siitä, että sakramenttiopetusta lapsille annetaan vain norjan kielellä. Päätöstä on perusteltu sillä, että kristityt maahanmuuttajat sopeutuvat yhteiskuntaan yleensä niin nopeasti ja hyvin, että jo heidän lapsensa omaksuvat arkikielekseen norjan. Siksi halutaan, että uskonnonopetus annetaan kielellä, joka viittaa näiden lasten tulevaisuuteen Norjassa eikä vain menneisyyteen vanhassa kotimaassa, vaikka kansallisten ryhmien roolia silti pidetäänkin tärkeänä.

KATT

Johdantokurssi 2017-2018 Helsingissä

USKONTUNNUSTUS

4.9.2017	Johdanto kurssiin (isä Marco Pasinato)
18.9.2017	Pyhä Kolminaisuus (isä Raimo Goyarrola) (KKK 67-118; KOM 37-50)
2.10.2017	Jeesus Kristus (veli Gabriel Salmela OP) (KKK 120-190; KOM 52-65)
16.10.2017	Kirkko (isä Manuel Prado) (KKK 206-259; KOM 69-86; Lumen Gentium)
30.10.2017	Raamattu, traditio ja opetusvirka (piispa Teemu Sippo SCJ) (KKK 34-51)

KRISTILLISEN SALAISUUDEN VIETTO

13.11.2017	Kaste (isä Rafal Czernia SCJ) (KKK 323-336; KOM 103-105)
27.11.2017	Vahvistuksen sakramentti (isä Oskari Juurikkala) (KKK 337-343; KOM 106)
11.12.2017	Eukaristia (isä Tri Nguyen) (KKK 344-365; KOM 107-112)
8.1.2018	Rippi ja sairaiden voitelu (isä Ryszard Mis SCJ) (KKK 367-391; KOM 113-118)
22.1.2018	Avioliitto (isä Manuel Prado) (KKK 407-420; KOM 122-125)
5.2.2018	Pappeus (veli Gabriel Salmela OP) (KKK 392-405; 119-121; Presbyterorum Ordinis)

ELÄMÄ KRISTUKSESSA

19.2.2018	Käskyt I (isä Marco Pasinato) (KKK 437-502; KOM 133-151; Veritatis Splendor)
5.3.2018	Käskyt II (Javier Salazar) (KKK 507-547; KOM 153-181)
19.3.2018	Käskyt III (isä Ryszard Mis SCJ) (KKK 562-606; KOM 170-186)

RUKOUS KRISTILLISESSÄ ELÄMÄSSÄ

9.4.2018	Kirkkovuosi, rukous ja hartauksia (isä Federico Spanò) (KKK 613-687;KOM 187-205)
16.4.2018	Neitsyt Maria ja pyhät (sisar Barbara USJK) (Lumen Gentium)
23.4.2018	Sääntökunnat ja kongregaatiot (Tuula Luoma) (Perfectae Caritatis)
7.5.2018	Eläminen kirkon yhteydessä (Marko Tervaportti)

KIRKKOONOTTO: ilmoitetaan myöhemmin.

KKK: Katolisen kirkon katekismus
KOM: Katekismuksen kompendium
Lumen Gentium: Kirkosta (Vatikaanin II kirkolliskokous)
Presbyterorum Ordinis: Pappien palvelutehtävästä ja elämästä (Vat. II)
Veritatis Splendor: Totuuden loiste (Johannes Paavali II, kiertokirje)
Perfectae Caritatis: Sääntökuntaelämästä (Vat. II)

Pyhiinvaellus Hattulaan

Hattulan keskiaikaisessa Pyhän Ristin kirkossa vietetään **lauantaina 16. syyskuuta** 2017 katolinen Pyhän ristin kunnioittamisen ja kantamisen hartaus.

Pyhiinvaellus alkaa messulla Pyhän Henrikin katedraalissa klo 9.30 ja bussi Hattulaan lähtee messun jälkeen kirkon edestä. Mukaan voi tulla myös Pyhän Marian kirkon kulmalla olevalta bussipysäkiltä.

Hartaus alkaa Hattulassa klo 12.30. Hartauden jälkeen Hattulan ev.lut. srk tarjoaa meille kahvit. Takaisin Helsingissä ollaan klo 15 jälkeen.

Edestakainen matka maksaa 25 €, ja se maksetaan bussissa. Ilmoittautuminen Pyhän Henrikin pappilaan puh. 09-637853.

Pyhiinvaelluksen järjestävät Maallikkodominikaanit ja Academicum Catholicum.

Muistakaa hiippakuntaa perinnönjaossanne

Hiippakuntamme jäsenmäärä on moninkertaistunut ja kansainvälistynyt. Tämä on rikkaus, mutta myös jatkuvasti kasvava kustannus. Hiippakunnan talous on alijäämäinen. Kehotamme teitä rukoilemaan hiippakunnan puolesta, mutta myös konkreettisesti auttamaan taloudellisesti. Meillä ei päinvastoin kuin kansankirkollamme ole oikeutta periä jäsenmaksua verotuksen yhteydessä. Yksi erinomainen tapa tukea kirkkoa on perinnönjakoa suunniteltaessa ottaa hiippakunta huomioon merkittävälläkin tavalla. / *Hiippakunnan talousneuvosto*

Kom ihåg stiftet i ert testamente

Antalet katoliker i stiftet har mångdubblats och församlingarna har blivit allt mer internationella under de senaste åren. Detta är givetvis en rikedom, men också en betydande finansiell kostnad. Stiftet redovisar ett ekonomiskt underskott. Vi ber er alla att be för stiftet, men också att helt konkret ekonomiskt stöda stiftet. I motsats till våra folkkyrkor har vi inte rätt att insamla kyrkoskatt. Ett utmärkt sätt att stöda stiftet är att beakta det då man uppgör sitt testamente. / *Stiftets ekonomiråd*

Remember the Diocese in your will

The number of Catholics in our parishes has grown significantly. We are a very multinational Diocese. This is a great richness, but it also implies significant costs. Our Diocese operates at an annual financial loss. We ask everybody to pray for the diocese, but also to support it financially. We do not have the privilege of collecting a church tax, as the Lutheran and Ortodox churches have. A very good way of supporting the Diocese is to remember it in your last will and testament. / *The Finance Committee of the Diocese*

Katolinen kirkko Suomessa / Taloustoimisto TILINRO: **FI37 2219 3800 004324**

Sunnuntait ja juhlapyhät

8.9. perjantai, Autuaan Neitsyt Marian syntymä, juhla
1L Miika 5:1-4a tai 1L Room. 8:28-30
Ps. 13:6ab, 6cd. - Jes. 61:10a
Ev. Matt. 1:1-16, 18-23 tai Ev. Matt. 1:18-23

10.9. kirkkovuoden 23. sunnuntai (III)
1L Hes. 33:7-9
Ps. 95:1-2, 6-7abc, 7d-9. - 7d-8a
2L Room. 13:8-10
Ev. Matt. 18:15-20

14.9. torstai, Pyhän ristin ylentäminen, juhla
1L 4. Moos. 21:4-9 tai 1L Fil. 2:6-11
Ps. 78:1-2, 34-35, 36-37, 38. - 7b
Ev. Joh. 3:13-17

17.9. kirkkovuoden 24. sunnuntai (IV)
1L Sir. 27:30 - 28:7
Ps. 103:1-2, 3-4, 9-10, 11-12. - 8
2L Room. 14:7-9
Ev. Matt. 18:21-35

21.9. torstai, pyhä apostoli ja evankelista Matteus, juhla
1L Ef. 4:1-7, 11-13
Ps. 19:2-3, 4-5. - 5a
Ev. Matt. 9:9-13

24.9. kirkkovuoden 25. sunnuntai (I)
1L Jes. 55:6-9
Ps. 145:2-3, 8-9, 17-18. - 18a
2L Fil. 1:20c-24, 27a
Ev. Matt. 20:1-16a

1.10. kirkkovuoden 26. sunnuntai (II)
1L Hes. 18:25-28
Ps. 25:4-5, 6-7, 8-9. - 6a
2L Fil. 2:1-11 tai 2L Fil. 2:1-5
Ev. Matt. 21:28-32

7.10. lauantai, pyhä Birgitta, Euroopan suojelija, juhla
1L Viis. 7:7-14c
Ps. 34:2-3, 4-5, 6-7, 8-9
Ev. Luuk. 11:33-36

8.10. kirkkovuoden 27. sunnuntai (III)
1L Jes. 5:1-7
Ps. 80:9+12, 13-14, 15-16, 19-20. - Jes. 5:7a
2L Fil. 4:6-9
Ev. Matt. 21:33-43

15.10. kirkkovuoden 28. sunnuntai (IV)
1L Jes. 25:6-10a
Ps. 23:1-3a, 3b-4, 5, 6. - 6cd
2L Fil. 4:12-14, 19-20
Ev. Matt. 22:1-14 tai Ev. Matt. 22:1-10

Rukous

Jumala, sinä itse olet ilmoittanut, että rauhantekijöitä on kutsuttava sinun lapsiksesi. Auta meitä väsymättä edistämään sitä oikeudenmukaisuutta, joka yksin voi taata pysyvän ja todellisen rauhan. Aamen.

Roomalainen messukirja

Piispan kalenteri

11.9.	Hartausohjelmien valvontaelimen 50-vuotisjuhlaseminaari
14. - 19.9.	Pohjoismaiden piispainkokous Reykjavikissa
24.9.	Vahvistuksen sakramentti Nasaretin pyhän perheen kirkossa
1.10.	Vahvistuksen sakramentti Pyhän Marian kirkossa
7.10.	Pyhä messu Naantalin luostarikirkossa
8.10.	Vahvistuksen sakramentti Pyhän ristin kirkossa
9.10.	Aikuisten kirkkoonottaminen Pyhän ristin kirkossa
10.10.	*Reformaatio katolisesta näkökulmasta*. Esitelmä Torpan kurssikeskuksessa Tampereella.
14.10.	Konstantinus Suuren ritarikunnan seminaari Espoossa
15.10.	Suomen Ekumeeninen Neuvosto 100 vuotta

Rukous

Rukouksen apostolaatti

Syyskuun 2017 rukouksen apostolaatin palsta

Ilman rakkautta ei voi elää. Me tarvitsemme rakkautta yhtä paljon kuin ilmaa, leipää tai vettä. Jos elämässämme ei ole rakkautta, me kuolemme hengellisesti. On monia rikoksiin, huumeisiin tai itsemurhaan ajautuvia ihmisiä, koska kukaan ei näytä heille, mitä rakkaus on.

Me olemme kristittyjä; se tarkoittaa, että me kaikki olemme lähetyssaarnaajia. "Me emme saa pitää piilossa lain ja uskon lyhtyä, vaan se on monien autuuden tähden pidettävä kirkossa aina korkealla ikään kuin lampunjalassa, jotta me itse saisimme nauttia totuuden valosta ja se valaisisi kaikkia uskovia" (Johannes Khrysostomos).

Kohtaamme joka päivä monia ihmisiä, jotka eivät usko Jumalaan eivätkä ymmärrä, mitä on Jumalan rakkaus. Mitä me voimme tehdä? Lukea heille Raamattua, laulaa kristillisiä lauluja vai jotain muuta?

Me kristityt elämme maan päällä. Me kunnioitamme lakeja ja tapoja, me annamme keisarille sen, mikä hänelle kuuluu, mutta me myös uskomme, että kaikki kuuluu Jumalalle ja että hän on meidän kuninkaamme, Vapahtajamme ja Pelastajamme.

Meidän elämämme on lähetyskenttä: me voimme aloittaa kaiken uudelleen joka päivä, jatkamme eteenpäin ja pyydämme anteeksi virheitämme. Käännymme pois synnistä, annamme anteeksi läheisillemme. Rukoilemme, että Jumala olisi kaikkea kaikille. Silloin me olemme lähetystyöntekijöitä.

Paavali, suuri lähetystyöntekijä, sanoi: "Evankeliumi ei tullut teidän luoksenne vain sanoina vaan myös Pyhän Hengen voimana." Siksi me uskomme, että vahvistuksen sakramentti "lahjoittaa meille erityisesti Pyhän Hengen voiman, jotta Kristuksen aitoina todistajina levittäisimme ja puolustaisimme uskoa sanoin ja teoin, tunnustaisimme urhoollisesti Kristuksen nimeä emmekä koskaan häpeäisi ristiä".

Kun uskomme on elävä, kun rehellisesti haluamme elää Jumalan kanssa ja luotamme Jumalan kirkkoon, me automaattisesti saarnaamme kaikille, jotka etsivät Jumalaa.

Rakkaat lähetystyöntekijät, onko mahdollista piilottaa iloa ja rakkautta? Jos Jumala asuu minussa, hänen valonsa koskettaa ihmisiä ja paikkoja, joissa liikun. Voiko elämässämme olla mitään kauniimpaa?

isä Stanisław Zawiłowicz SCJ

Rukoilkaamme...

Syyskuu – *Lähetystyö*
- Rukoilkaamme seurakuntiemme puolesta, jotta ne lähetystyön hengen innoittamina olisivat aina paikkoja, joissa uskoa välitetään eteenpäin ja annetaan hyvä todistus laupeudesta.

September – *Evangelisationen*
- Att våra församlingar, genom sin längtan att sprida evangeliet, ska kunna bli platser där tron förmedlas och kärleken till nästan blir synlig.

Lokakuu – *Yleinen*
- Rukoilkaamme työelämässä mukana olevien puolesta, että heitä kunnioitettaisiin ja heidän oikeuksistaan pidettäisiin huolta, ja työttömien puolesta, että he saisivat mahdollisuuden osallistua yhteisen hyvän rakentamiseen.

Oktober – *Universell*
- Att alla ska behandlas med respekt på arbetet och få sina rättigheter tillgodosedda och att de arbetslösa ska ges möjlighet att vara med i uppbyggandet av det gemensamma goda.

Pyhä isä

Paavin ja patriarkka Bartolomeoksen viesti luomakunnan rukouspäivänä

1. syyskuuta 2017

Paavi Franciscuksen ja ekumeenisen patriarkan Bartolomeoksen yhteinen julkilausuma luomakunnan rukouspäivänä

Kuva SIR

Luomiskertomus tarjoaa meille panoraamakuvan maailmasta. Raamattu kertoo, että ”alussa” Jumala tarkoitti ihmisen suojelemaan ja vaalimaan luonnollista elinympäristöään. Kuten voimme lukea Mooseksen ensimmäisestä kirjasta, aluksi ”maan päällä ollut vielä yhtään pensasta eikä edes ruoho ollut noussut esiin, sillä Herra Jumala ei ollut antanut sateen kastella maata eikä ihmistä vielä ollut maata viljelemässä.” (2:5) Maapallo annettiin huostaamme korkeana lahjana ja perintönä, josta meille kaikilla on vastuu aina ”loppuun” asti, siihen asti, kun kaikki taivaassa ja maan päällä yhdistetään Kristuksessa (ks. Ef. 1:10). Ihmisarvomme ja hyvinvointimme ovat syvässä yhteydessä siihen, miten pidämme koko luomakunnasta huolta.

Kuitenkin maailmanhistoria, ”alun” ja ”lopun” välissä, tarjoaa hyvin erilaisen näkymän. Se tarjoaa näyn moraalisesta rappeutumista, jossa asenteemme ja käytöksemme luomakuntaa kohtaan hämärtää kutsumuksemme toimia Jumalan työtovereina. Taipumuksemme häiritä maailman herkkää ja tasapainoista ekosysteemiä, sammumaton himomme peukaloida ja hallita planeettamme rajallisia resursseja, ja ääretön voitontavoittelumme markkinoilla – nämä kaikki ovat vieraannuttaneet meitä luomakunnan alkuperäisestä tarkoituksesta. Emme enää kunnioita luontoa jaettuna lahjana, vaan pidämme sitä henkilökohtaisena omaisuutena. Emme enää samaistu luontoon pitääksemme siitä huolta; sen sijaan hallitsemme sitä kannatellaksemme omia rakennelmiamme.

Tämän vaihtoehtoisen maailmakuvan seuraukset ovat traagisia ja pysyviä. Inhimillinen ympäristö ja luonnonympäristö rappeutuvat yhdessä, ja planeetan rappiosta kovimman hinnan maksavat sen haavoittuvaisimmat asukkaat. Ilmastonmuutos vaikuttaa ennen muuta köyhyydessä eläviin kaikkialla maailmassa. Velvollisuuteemme käyttää luonnonvaroja vastuullisesti sisältyy velvollisuus kaikkien ihmisten ja kaikkien elävien olentojen tunnustamiseen ja kunnioittamiseen. Luonnosta huolehtimisen akuutti haaste ja kutsu koskee koko ihmiskuntaa työskentelemään kestävän ja oleellisen kehityksen puolesta.

Koska tunnustamme saman huolen Jumalan luomakuntaa kohtaan ja katsomme maapallon olevan jaettu hyvä, kutsumme kiihkeästi kaikkia hyväntahtoisia ihmisiä rukoilemaan luomakunnan puolesta syyskuun 1. päivänä. Haluamme tänä päivänä kiittää rakastavaa Luojaa luomakunnan jalosta lahjasta sekä ilmaista sitoutuvamme pitämään siitä huolta ja säilyttämään se tuleville sukupolville. Tiedämme myös, että työskentelemme turhaan, jos Herra ei ole kanssamme (ks. Ps. 126-127) ja jos rukous ei ole ajatustemme tai tämän muistopäivän keskiössä. Rukouksemme tarkoitus on todellakin muuttaa tapaamme katsoa maailmaa, jotta voisimme myös muuttaa suhtautumistamme siihen. Lupauksemme tarkoitus on rohkeasti lisätä elämäämme yksinkertaisuutta ja solidaarisuutta.

Vetoamme palavasti niihin, jotka ovat sosiaalisesti tai taloudellisesti, poliittisesti tai kulttuurisesti vastuullisessa asemassa, jotta he kuulisivat maapallon voihkeen ja kääntyisivät syrjäytettyjen tarpeiden puoleen. Ennen muuta pyydämme heitä vastaamaan miljoonien ihmisten pyyntöihin ja tukemaan maailman yksimielisyyttä haavoitetun luomakunnan parantamiseksi. Olemme vakuuttuneita, että ekologisen kriisin ja ilmastonmuutoksen edessä ei ole rehellistä tai kestävää ratkaisua, jos vastauksemme ei ole yhteinen ja sopusointuinen, jos vastuuta ei jaeta tai siitä ei vastata, ja jollemme anna solidaarisuudelle ja toisten palvelulle ensimmäistä sijaa.

Vatikaanista ja Fanarista
1. syyskuuta 2017

Paavi Franciscus ja
ekumeeninen patriarkka
Bartolomeos

Käännös:Ari Koponen/www.ort.fi

Ajankohtaista

Terrori tuntui myös Turun seurakunnassa

Pyhän Birgitan ja autuaan Hemmingin seurakunnan kappalainen isä Jean Claude Kabeza kuuli uutisen perjantaina 18.8. tapahtuneesta Turun terrori-iskusta radiosta ollessaan matkalla Turkuun. Samana iltana iskun uhreja muistettiin seurakunnan iltamessussa. Myös Turun tuomiokirkossa järjestettiin uskontojenvälinen rukoushetki, jossa oli paikalla muun muassa tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja joitakin ministereitä. Eri uskontojen edustajat rukoilivat kukin vuorollaan.

Sunnuntaina klo 9.30 eri uskontojen edustajat kokoontuivat Kauppatorille, josta tapahtumat olivat saaneet alkunsa ja ensimmäiset sivulliset olivat joutuneet puukkomiehen uhreiksi. "Laskimme seppeleitä ja sytytimme kynttilöitä", isä Kabeza kertoo. "Paikalla oli myös joitakin seurakuntalaisia. Tämän jälkeen pidettiin omassa kirkossamme hiljainen hetki uhrien muistoksi."

Isä Kabeza kertoo, että "yksi uhreista on seurakuntamme jäsen. Tunnen hänet ja hänen perheensä. Sunnuntaina 20.8. hänen miehensä kävi iltamessussa ja kertoi, että hänen vaimonsa tila on vakava mutta vakaa."

"Kävin tapaamassa vaimoa sairaalassa elokuun lopussa. Hän voi jo paremmin, vaikka tarvitseekin yhä hoitoa. Hän oli kiitollinen hoidosta sekä kaikista ihmisistä, jotka ovat rukoilleet hänen puolestaan."

"Lopuksi haluaisin mainita, että me katolilaiset yhdessä muiden uskontojen edustajien kanssa tuomitsemme väkivallan ja vihan ja toivomme, että ihmiset työskentelisivät yhdessä rauhan puolesta."

KATT

Isä Jean Claude Kabeza, kuva Marko Tervaportti.

Älä tapa

Perjantaina 18. elokuuta 2017 Turussa tehty terroriteko – puukotukset, joiden kymmenestä uhrista kaksi kuoli ja kahdeksan joutui sairaalahoitoon – järkytti koko Suomea. Keskustelu turvapaikanhakujärjestelmän ongelmista, islamistisesta terrorismista, radikalisoitumisesta ja turvallisuudesta vakavoitui ja jatkuu varmasti pitkään, ja aihe jakaa mielipiteitä voimakkaasti. Niiden joukossa, jotka oman henkensä uhalla yrittivät pysäyttää tekijää ja varoittaa ihmisiä, oli sekä maahanmuuttajia että suomalaisia, uskonnosta riippumatta.

Paavillisen oikeudenmukaisuuden ja rauhan neuvoston vuonna 2004 julkaisema Kirkon yhteiskunnallisen opetuksen "kompendium" tai "käsikirja", jonka KATT pyrkii julkaisemaan suomeksi vielä syksyn 2017 kuluessa, muistuttaa terrorismin vakavuudesta seuraavin sanoin:

(513) *Terrorismi on yksi julmimmista kansainvälistä yhteisöä nykyään kohtaavista väkivallan muodoista: se kylvää vihaa, kuolemaa ja kostonhalua.* Terrorismi on muuttunut vain tietyille äärijärjestöille tyypillisestä vallankumousstrategiasta, joka pyrki asioiden tuhoamiseen ja ihmisten tappamiseen, hämäräksi poliittisen juonittelun verkostoksi. Terrorismi käyttää edistynyttä teknologiaa, sillä on usein valtavat rahoitusresurssit käytettävissään ja se toteuttaa laajamittaisia strategioita iskien täysin viattomiin ihmisiin, terroritekojen sattumanvaraisiin uhreihin. Terrori-iskujen kohteina ovat yleensä jokapäiväisen elämän paikat eivätkä sotilaskohteet julistetun sodan kontekstissa. Terrorismi toimii ja iskee pimeydessä piittaamatta säännöistä, joilla ihmiset ovat pyrkineet rajoittamaan konfliktejaan esimerkiksi kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kautta: "Hyvin monissa tapauksissa käytetään terrorismia uutena sotimismenetelmänä." Ei pidä unohtaa syitä, jotka voivat johtaa tällaisiin väkivaltaisiin vaikutuspyrkimyksiin, joita on mahdoton hyväksyä. Taistelu terrorismia vastaan edellyttää moraalista velvollisuutta vaikuttaa sellaisten olosuhteiden luomiseen, jotka ehkäisevät terrorismin syntymistä tai kehittymistä.

(514) *Terrorismi on tuomittava ehdottomasti. Se osoittaa ihmiselämän täydellistä halveksimista eikä mikään syy voi oikeuttaa sitä, koska ihminen on aina päämäärä eikä koskaan väline.* Terrori-iskut loukkaavat syvästi inhimillistä arvokkuutta ja ovat rikos koko ihmiskuntaa vastaan: *”Siksi on oikeus puolustautua terrorismilta.”* Tällaista oikeutta ei kuitenkaan voi harjoittaa moraalisten ja juridisten sääntöjen tyhjiössä, koska taistelua terroristeja vastaan käydään kunnioittaen ihmisoikeuksia ja oikeusvaltion periaatteita. Syyllisten tunnistaminen on asianmukaisesti todistettava, koska rikosvastuu on aina henkilökohtainen eikä sitä voi laajentaa uskontoihin, kansakuntiin tai etnisiin ryhmiin, joihin terroristit kuuluvat. Kansainvälinen yhteistyö terroritoimintaa vastaan *”ei voi tyytyä pelkkiin tukahduttamis- ja rangaistusoperaatioihin.* On olennaista, että välttämättömään voimankäyttöön liittyy rohkea ja selkeä analyysi *terrori-iskujen taustalla olevista syistä”*. Tarvitaan myös erityistä toimintaa *”poliittisella ja kasvatuksellisella”* tasolla, jotta rohkeasti ja päättäväisesti ratkaistaisiin ongelmat, jotka joissakin traagisissa tilanteissa voivat ruokkia terrorismia: "Terroristien rekrytoiminen on helpompaa yhteiskunnallisissa konteksteissa, joissa kylvetään vihaa, oikeuksia poljetaan ja epäoikeudenmukaisia tilanteita siedetään liian pitkään."

> *”Terrorismi on tuomittava ehdottomasti. Se osoittaa ihmiselämän täydellistä halveksimista eikä mikään syy voi oikeuttaa sitä, koska ihminen on aina päämäärä eikä koskaan väline.”*

(515) *Terroristiksi julistautuminen Jumalan nimessä on herjausta ja jumalanpilkkaa.* Se välineellistää myös Jumalan eikä vain ihmistä, koska siinä ihminen väittää omistavansa totaalisesti Jumalan totuuden sen sijaan, että pyrkisi tulemaan Jumalan totuuden omistamaksi. Terroritekoja tehdessä kuolleiden määritteleminen "marttyyreiksi" vääristäisi marttyyriuden käsitteen. Marttyyrius merkitsee sellaisen ihmisen todistusta, joka antautuu kuolemaan mieluummin kuin kieltää Jumalan ja hänen rakkautensa. Marttyyrius ei ole sellaisen ihmisen teko, joka tappaa Jumalan nimessä. *Yksikään uskonto ei voi suvaita terrorismia ja vielä vähemmän saarnata sitä.* Uskonnot työskentelevät yhdessä poistaakseen terrorismin syitä ja edistääkseen ystävyyttä kansojen kesken.

Katri Tenhunen

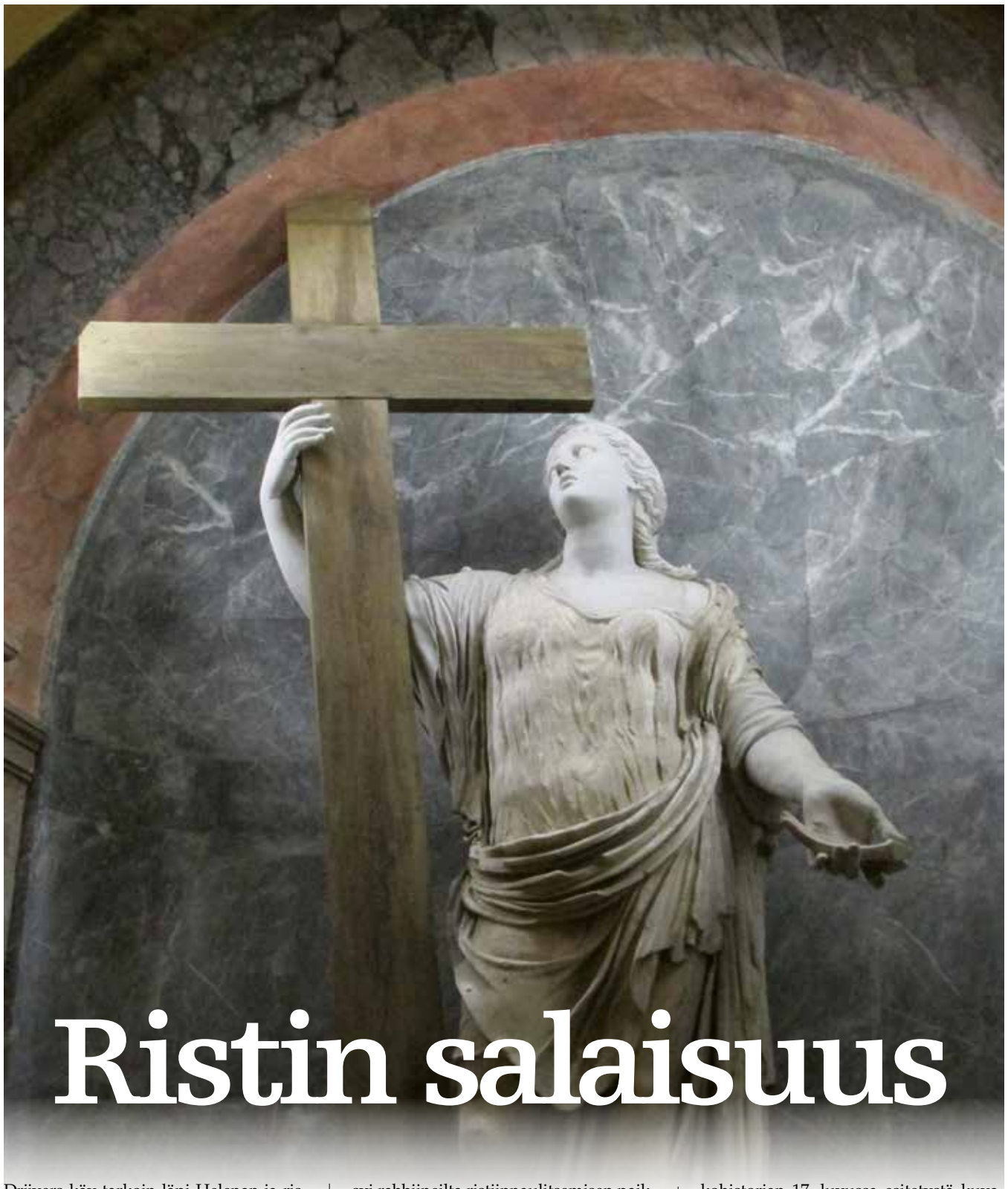

Ristin salaisuus

Risti on ollut jo kaksituhatta vuotta kristinuskon keskeinen tunnus. Risti on Kristuksen uhrikuoleman väline ja meidän pelastuksemme symboli. Kirkon alkuaikoina, kun jouduttiin pakenemaan vainoja ja kristittyjen oli pakko salata uskonsa, käytettiin myös muita merkkejä, kuten kala (ikhthys) ja khi-rho-kirjainpari, jossa on sanan Kristus alkukirjaimet. Kuitenkin risti oli salaisenakin tärkein symboli.

Kristinuskon saavutettua voiton pakanuudesta siitä tuli julkisesti kaikkialla nähty tunnus. Samalla syntyi kysymys alkuperäisen ristin olemassaolosta. Keisari Konstantinus Suuri, joka teki kristinuskon lailliseksi Rooman valtakunnassa, halusi myös saada kirkolle Kristuksen kärsimyskuoleman reliikkejä ja löytää hänen elämänsä ja kuolemansa tärkeät paikat. Hän lähetti äitinsä, hurskaan pyhän keisarinna Helenan, etsimään pyhiä paikkoja ja rakentamaan kirkkoja Jerusalemiin ja muualle Pyhälle maalle. Tärkein Helenan tehtävä oli kuitenkin löytää alkuperäinen Jeesuksen risti.

Legendat ristin löytämisestä

Pyhän ristin löytämisestä on monia legendoja; keskiajalla niistä tuli tunnetuimmaksi niin sanottu Kultainen legenda. Sen kokosi ja merkitsi muistiin noin vuonna 1260 Jacopo da Varagine, Genovan arkkipiispa. Varaginen tekstit perustuivat sekä varhaisempiin legendoihin että piispa Eusebioksen teksteihin, joissa kerrotaan Helenan oleskelusta Jerusalemissa ja kirkon kehittymisestä Lähi-idässä. Eusebios ei kuitenkaan mainitse ristin löytämistä.

Varaginen kronikan taustalla olevat ristin löytämisestä kertovat legendat ovat peräisin useista lähteistä. Tunnetaan kaikkiaan seitsemän varhaista ristin löytämisestä kertovaa legendaa. Ne jaetaan kolmeen ryhmään, joita on tapana kutsua Helenan legendaksi, Protoniken legendaksi ja Juudas Kyriakoksen legendaksi. Helenan legenda syntyi kreikkalais-roomalaisen tradition ympärille, kun taas kaksi muuta legendaa ovat peräisin Syyriasta. Helenan legenda on vanhin ja sen pohjalla on kertomustraditio, mm. Socrates Scholasticuksen (s. 380), Sozomenoksen (kuoli noin 450) ja Theodoretos Kyyroslaisen (kuoli noin 457) kuvaukset. Varagine hyödynsi eniten piispa Juudas Kyriakoksen legendaa, jonka sisällön myös Sozomenos oli tallentanut. Juudas Kyriakos, kuten Eusebioskin, oli pyhän Helenan aikalainen. Seuraavassa kerromme tapahtumista lähinnä Kultaisen legendan perusteella. Teoksessa "Helena Augusta" historioitsija Jan Willem Drijvers käy tarkoin läpi Helenan ja ristin tarinat.

Pyhän Helenan löytö

Varagine kertoo Kultaisessa legendassa, että Jeesuksen risti tuli puusta, joka oli hyvän ja pahan tiedon puun vesa. Set istutti sen kasvamaan Aadamin haudalle, jossa se säilyi Salomon päiviin asti. Puu hakattiin ja käytettiin sillan rakentamiseen. Sillan yli kulki Saban kuningatar matkallaan Salomon luo. Hän oli niin vakuuttunut sillan puun sisältämästä voimasta, että polvistui ja palvoi sitä; hän kertoi Salomolle, että pala sillan puuta palauttaisi Jumalan liiton juutalaisen kansan kanssa. Peläten kansansa hävittämistä Salomo antoi piilottaa sillan palkit maahan. Neljäntoista sukupolven jälkeen roomalaiset löysivät puun ja sitä käytettiin Kristuksen ristiin.

Nikean kirkolliskokouksen (325) jälkeen Konstantinus lähetti äitinsä Helenan Pyhälle maalle vuonna 327 rakentamaan kirkkoja ja varsinkin etsimään ristiä, johon Jeesus oli naulittu. Saavuttuaan Jerusalemiin Helena kutsui koolle kaikki juutalaiset rabbit; nämä pelkäsivät roomalaisia miehittäjiä, mutta suostuivat lopulta tapaamaan Helenan. Helena kysyi rabbiineilta ristiinnaulitsemisen paikkaa. Pelästyneinä rabbit toivat johtajansa Juudaksen Helenan eteen sanoen, että hän voisi kertoa. Kuuden päivän neuvottelujen jälkeen Juudas antoi periksi ja seitsemäntenä hän lupasi näyttää ristinkuoleman paikan. Juudas johdatti Helenan Golgatalle. Helenan rukoillessa paikalla tuli vastauksena rukoukseen maanjäristys. Tämä teki niin suuren vaikutuksen rabbi Juudakseen, että hän kääntyi kristityksi.

Paikalla oli ollut roomalainen Venuksen temppeli, jonka Helena käski hävittää. Helenan käskystä myös rabbi Juudas aloitti kaivaukset ja kuuden metrin syvyydestä löytyi kolme ristiä, jotka hän toi Helenalle. Koska ei tiedetty, mikä risteistä oli oikea, tämä piti todeta jollain tavalla: eräiden lähteiden mukaan kokeilemalla, mikä risteistä sai miehen nousemaan kuolleista, toisten lähteiden mukaan kokeilemalla, mikä niistä parantaisi lepratautisen naisen. Naisen parantuessa kolmannen ristin kosketuksesta oli oikea risti löydetty. Tätä tapahtumaa kuvaa esimerkiksi Hattulan kirkon katossa oleva kalkkimaalaus. Kerrotaan myös, että oikeasta rististä löytyi Pilatuksen kirjoitus Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum eli INRI.

Theodoretoksen (kuoli noin 457) kirkkohistorian 17. luvussa esitetystä kuvauksesta on tullut ristin löytämisen "standardiversio":

"Kun keisarinna tarkasteli paikkaa, missä Vapahtaja kärsi, hän heti määräsi paikalle pystytetyn epäjumalantemppelin tuhottavaksi ja maan, jolla se oli seissyt, poistettavaksi. Kun hauta, joka oli niin kauan ollut kätkössä, löydettiin, kolme ristiä nähtiin haudattuina maahan lähellä Kristuksen hautaa. Kaikki pitivät varmana, että yksi näistä risteistä oli Jeesuksen Kristuksen risti, ja kaksi muuta olivat ryöväreiden, jotka oli ristiinnaulittu hänen kanssaan. Kuitenkaan ei voitu varmistaa, mille kolmesta rististä Jeesuksen ruumis oli ripustettu ja mikä oli vastaanottanut hänen kalliin verensä. Mutta viisas ja pyhä Makarios, kaupungin prefekti, ratkaisi kysymyksen seuraavalla tavalla. Hän sai aikaan, että sairasta naista, joka oli kauan kärsinyt taudista, kosketettiin kullakin risteistä hartain rukouksin, ja näin tunnistettaisiin Herran ristin voima. Kun kolmas risti vietiin naisen lähelle, se karkotti pahan taudin ja teki hänet terveeksi. Ja täten varmistui tieto Vapahtajan rististä."

Löytöjen jälkeen Juudas kastettiin ja hänestä tuli lopulta piispa Juudas Kyriakos. Helena antoi myös Juudakselle teh-

Artikkeleita

Viereisellä sivulla "Pyhä Helena ja tosi risti" -patsas Santa Croce in Gerusalemme -basilikassa Roomassa.

täväksi ristin naulojen etsimisen. Hän löysi ne maasta, jossa ne loistivat kuin kulta, ja toi ne Helenalle, joka otti ne ja yhden palasen ristinpuuta.

Theodoretoksen mukaan ”hän kuljetutti osan Vapahtajamme rististä palatsiin. Loput rististä peitettiin hopeapeitteellä ja annettiin kaupungin piispan hoitoon. Helena kehotti säilyttämään ristin huolellisesti, jotta se välitettäisiin vahingoittumattomana jälkipolville.”

Naulat Helena antoi Konstantinukselle, joka pani yhden naulan hevosensa suitsiin ja toisen kypäräänsä. Toisen tarinan mukaan kaksi käytettiin tällä tavoin ja yksi naula heitettiin Adrianmereen.

Kirjallisuutta tästä legendasta on runsaasti. Ristin löytäminen mainittiin ensimmäisen kerran noin vuonna 350. Helenan vierailusta Jerusalemissa kertoi Eusebios ja siitä oli muutenkin merkintöjä neljänneltä vuosisadalta. Varmaa historiallista todistetta ristin löytämisestä ei kuitenkaan ole.

Konstantinuksen elämää kuvaavassa teoksessaan Eusebios kertoo, kuinka pyhän haudan sijaintipaikka oli alun perin Jerusalemin kristillisen seurakunnan ensimmäinen kokoontumispaikka. Tituksen tuhottua Jerusalemin vuonna 70 paikka jäi autioksi. Lopulta se oli peitetty maalla ja Venuksen temppeli oli rakennettu sen päälle. Vaikka Eusebius ei kerro tätä tarkkaan, temppeli luultavasti oli tehty keisari Hadrianuksen käynnistämän Jerusalemin uudelleenrakentamisen aikana vuonna 135 (kaupunki oli tuhottu toisen kerran Bar Kokhban kapinan kukistamisen yhteydessä 132-135).

Keisari Konstantinus määräsi noin vuosina 325-326, että pyhän Makariuksen, Jerusalemin piispan, tuli paljastaa ja neuvoa tämä paikka kristillisen kirkon rakentamista varten. Konstantinuksen elämänkerrassa Eusebios ei mainitse ristin löytämistä. Historioitsijat pitävät monia näistä versioista apokryfisina. On kuitenkin varmaa, että Pyhän haudan kirkko valmistui vuonna 335 ja ristin reliikkejä pidettiin suuressa arvossa ainakin vuonna 340, kuten mainitaan Kyrillos Jerusalemilaisen katekeeseissa.

Ristin kappaleiden jakaminen ympäri maailmaa

Helena kuljetutti ainakin osan rististä Roomaan (tai Konstantinopoliin). Herran ristin palasia jaettiin ja vietiin ympäri keskiajan kristillistä maailmaa. Esimerkiksi reliikkien luettelo vuodelta 359 Mauretaniasta mainitsee ristin palasen, ja ristin kappaleita vietiin varmuudella ainakin Espanjaan (nyk. Santo Toribio de Liébanan luostarissa).

Mutta eniten hyvin pieniä ristin reliikkejä tuli Konstantinopolista. Kaupunki vallattiin ja hävitettiin neljännen ristiretken aikana vuonna 1204, pyhän Franciscuksen elinaikana. Kronikoitsijaa siteeraten:

”Valloitusten jälkeen löydettiin Konstantinopolin arvaamaton varallisuus, kuten verrattoman arvokkaat jalokivet ja myös Jeesuksen ristin osat, jotka pyhä Helena siirsi Jerusalemista ja joka oli koristettu kullalla ja kalliilla jalokivillä. Ne saavuttivat paljon ihailua. Läsnä olevat piispat jakoivat ristin palaset muiden hyvin arvokkaiden reliikkien joukossa ritarien mukaan. Myöhemmin, kun ritarit palasivat kotimaihinsa, ristin palaset lahjoitettiin kirkoille ja luostareille. Ritari Robert de Clari kirjoitti: 'Kappelista löydettiin monia kalliita reliikkejä. Siellä on kaksi palasta tosi ristiä, yhtä paksuja kuin miehen jalka ja sylin mitta pituudelta.'”

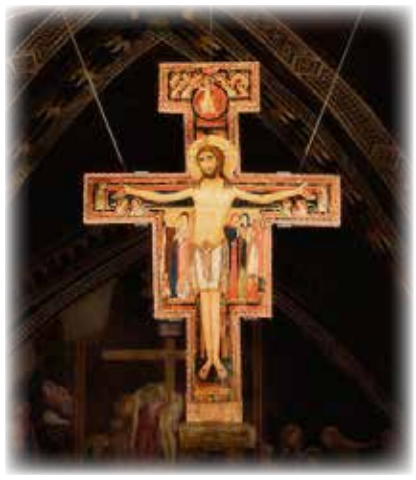

Keskiajan lopulla niin monet kirkot väittivät omistavansa tosi ristin palasen, että sanottiin, että niissä oli kylliksi puuta täyttämään kokonaisen laivan. Vuonna 1870 Charles de Fleury teki luettelon tunnetuista ristin kappaleista, joiden alkuperä varmuudella tiedettiin. Kun ristin palaset laskettiin yhteen, de Fleuryn tutkimuksen mukaan niiden puuaines ei riittänyt edes yhteen kolmasosaan alkuperäisestä rististä; sen on oletettu olleen kolme tai neljä metriä korkea, poikkipuun ollessa kaksi metriä. Perustuen säilyneiden reliikkien mikroskooppianalyysiin de Fleury oletti ristin olleen mäntypuuta ja laski sille noin 75 kilon painon.

Säilyneitä reliikkejä on muun muassa Athoksen luostarissa, Roomassa, Brysselissä, Venetsiassa, Pariisissa ja Gentissä, Espanjassa ja Filippiineillä. Suomessa on hiippakunnan hallussa yksi ristin reliikki, joka kerran vuodessa viedään Hattulan Pyhän Ristin kirkkoon ristisaattoa varten ja uskovien kunnioitettavaksi. Pyhän Ristin ylentämisen juhla on 14. syyskuuta.

Risti ja pyhä Franciscus

Pyhä Franciscus ja risti kuuluvat yhteen sekä uskonnollisella että historiallisella tasolla. Franciscuksen eläessä Konstantinopoli vallattiin vuonna 1204 ja pyhän ristin palasia tuotiin Italiaan suuria määriä. Jo tämä tapahtuma vaikutti Franciscuksen elämään.

Ristin valtavan voiman näemme selkeästi pyhän Franciscuksen elämässä. Franciscukselle Kristuksen rististä muodostui keskeinen symboli, joka täydellisesti muutti hänen elämäänsä kolme kertaa. Nuorena miehenä Franciscus kierteli Assisin ympäristön kirkkoja. San Damianon rauniokirkossa Franciscuksen rukoillessa ristiinnaulitun kuvan *(viereisellä palstalla)* edessä ääni sanoi hänelle: ”Franciscus, mene ja korjaa kirkkoni, joka on kokonaan raunioitumassa, kuten näet.” Aluksi Franciscus tulkitsi tämän kirjaimellisesti ja ryhtyi korjaamaan Assisin ympäristön kirkkoja. Seurasi mietiskelyn ja rukouksen vuosia ja Franciscus asui maakuopissa, metsissä, luolissa ja kerjäsi. Hän odotti Jumalan ääntä. Sen hän kuuli jälleen messussa Porziuncolassa vuonna 1208. Messussa luetun evankeliumin teksti puhui Franciscukselle ja kehotti häntä seuraamaan Kristusta. Franciscus heitti pois kenkänsä ja kukkaronsa, lähti saarnaamaan apostolien tavoin ja korjaamaan henkistä kirkkoa.

Franciscuksen elämän kantavaksi teemaksi muodostui risti, jonka edessä hän oli kuullut Jumalan äänen. Risti on anteeksiantamuksen ja uhrautuvan rakkauden symboli. Se oli pyhälle Franciscukselle rakas ja hän merkitsi sillä taloja, seiniä ja puita. Tällä merkillä hän siunasi ihmisiä ja allekirjoitti kirjeitään. Franciscus käytti mielellään TAU-ristiä, joka on samalla myöskin kreikan kirjain. Jeesuksen alkuperäinen risti oli yksinkertainen, tukipuu ja sen varassa poikkipuu. Franciscukselle tämän ristin kaltainen TAU-merkki oli Kristuksen risti. Hänen vaikutuksestaan siitä tuli myös erityinen symboli.

Franciscus kohtasi ristin uudelleen elämänsä loppuvaiheessa. Vuonna 1213 Franciscus oli saanut lahjaksi La Vernavuoren, jossa saattoi rukoilla ja tehdä katumustyötä hiljaisuudessa. Syyskuussa 1224 Franciscus vetäytyi La Vernan vuorelle sihteerinsä veli Leonen kanssa rukoilemaan. 14. syyskuuta, pyhän ristin ylentämisen juhlapäivänä, Franciscus yhtäkkiä näki taivaalla ristin ja kuusisiipisen serafin. Franciscus tiesi heti, että Kristus lähestyi häntä enkelin hahmossa. Serafi kosketti häntä ja painoi hänen ruumiiseensa naulojen jäljet käsiin ja jalkoihin. Hänen kylkeensä ilmestyi haava samaan kohtaan, jossa keihäs oli lävistänyt Jeesuksen kyljen. Franciscuksen saamat viisi stigmaa alkoivat vuotaa verta. Stigmat jäivät pysyviksi eivätkä lääkärit kyenneet niitä parantamaan. Franciscus kuoli Jumalaa ylistäen 3. lokakuuta 1226.

TAU-risti on koko fransiskaaniselle perheelle pyhän Franciscuksen testamentti, siunauksen ja rauhan merkki. Se on meille ennen kaikkea Kristuksen risti, lunastuksemme merkki. Myös fransiskaanien kolmanteen sääntökuntaan kuuluvat kantavat koko elämänsä ajan kaulassaan TAU-ristiä.

Marjatta Tarkoma OFS

English-language Catechism for Adults

Would you like to become more familiar with the basic teaching of the Catechism of the Catholic Church? A study group of English-speaking people meets twice a month at the **Studium Catholicum, Ritarikatu 3 b A 4, Helsinki.** The study group is open to all those who are interested.

The next English Catechisms at the Studium

- Monday September 4th at 18.30
- Monday September 18th at 18.30
- Monday October 2nd at 18.30
- Monday October 16th at 18.30

Contact person: **Diana Kaley**, 040-7235703, diana.kaley@studium.fi. Moderator of the group: fr. **Antoine Lévy, OP.**

Urkumusiikin juhlaa katedraalissa

Urkureita läheltä ja kaukaa

Urkukonsertti Pyhän Henrikin katedraalissa **torstaina** klo **18.00**.

5.10. MARKO PITKÄNIEMI (Helsinki)

Societas Sancti Gregorii Magni
gregoriusyhdistys.wordpress.com

PYHÄ MESSU LATINAKSI
Pyhän Henrikin katedraalissa
Sunnuntaina 1.10.2017 klo 13.00

Gregorius-yhdistyksen järjestämiä tridentiinisiä tai joskus ”gregoriaanisia” messuja vietetään Pyhän Henrikin katedraalissa normaalisti aina kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 13.00 (ei kesäkuukausina).

A Tridentine or sometimes a “Gregorian” Mass in Latin is usually celebrated in St. Henry’s Cathedral on the first Sunday of the month at 13.00 (not during summer).

Elämän keskipäivää

Paavi Johannes Paavali II:n vierailu Suomeen ja muihin Pohjoismaihin sekä Viroon vuonna 1993 olivat alkusoittoa katolisuuden tulemiseen tutuksi myös tavallisille kansalaisille. Välskärin kertomusten kiero jesuiitta Hieronymus sekä reformaation ja puhdasoppisuuden ankarat siivoukset olivat poistaneet ihmisten mielistä kaiken "katolisen hapatuksen ja taikauskon". Nyt yhtäkkiä nähtiin, että Suomessakin oli elinvoimainen, joskin pieni, maailman suurimman kristillisen kirkon hiippakunta.

Uteliaisuus katolisuutta kohtaan heräsi. Piispa Verschuren, isä Martti Voutilainen ja diakoni Pentti Laukama, Fideksen päätoimittaja ja tiedottaja, olivat haastateltavina eri lehtien palstoilla lähes viikoittain. Informaatiokurssi keräsi uteliaita, sekä kirkkoon liittyviä että luterilaisen teologian opiskelijoita, jotka halusivat tietää, mitä katolisuus todella piti sisällään.

Yhteydet Viroon

Euroopassa tapahtui mullistavia asioita: Berliinin muuri oli hajotettu vuonna 1981, Neuvostoliitto hajosi ryminällä, Viro ja muut Baltian maat itsenäistyivät. Muutamien jännittävien viikkojen aikana myös Suomen pieni katolinen kirkko oli osallisena historiallisiin tapahtumiin. Kirkoissa rukoiltiin rauhan puolesta. Tankkien suunnatessa matkansa kohti Baltiaa myös joukko katolilaisia osallistui mielenosoituksiin sekä presidentinlinnan että Neuvostoliiton lähetystön edessä huutaen muiden mukana "tankit pois Baltiasta!" Erittäin kylmänä ja loskaisena sunnuntaina piispa Verschurenin kävi sääliksi vilusta hytiseviä hiljaisia mielenosoittajia Tehtaankadulla ja hän kävikin pyytämässä heitä kuumalle kahvikupposelle seurakuntasaliin.

Yhteydet Viroon vahvistuivat. Fideksen numerossa 3/1990 Henrikin kirkkoherra Teemu Sippo kirjoitti otsikolla "Virolaiset ja suomalaiset": "Osoitus veljellisestä yhteydestä (maittemme välillä) oli muun muassa se kouriintuntuva seikka, että virolaisia uskonveljiämme ja -sisariamme kutsuttiin Suomeen paavin vierailun ajaksi. Tässä yhteydessä on syytä lausua kiitos niille monille Suomen katolilaisille, jotka eri tavoin auttoivat virolaisten oleskelun järjestämisessä, majoituksessa ja rahoituksessa. Monet eivät kuitenkaan valitettavasti saaneet viisumia ennen kuin vasta paavin vierailun jälkeen. Niinpä pitkin kesää vierailun jälkeen tulikin Helsinkiin virolaisia monta kertaa keskellä yötä ennakkoon ilmoittamatta. Heidän kutsujansa olivat useissa tapauksissa lomalla tai muuten estyneitä ottamaan heitä vastaan. Siksi muuta majoitusmahdollisuutta ei ollut kuin Henrikinkirkon seurakuntasali ja alasakaristo, jotka toimivat tässä käytössä koko kesän ajan. Näistäkin majoituksen kannalta alkeellisista tiloista lattialla kynttilänjalkojen ja suitsutusastioiden keskellä oltiin kuitenkin kiitollisia."

Pyhiinvaellus Hattulaan 1991, ristinkantoa johtaa isä Martti Voutilainen OP.

Katolisen kirkon vaiheita itsenäisessä Suomessa OSA 8

Pappeinneuvosto 1990, vasemmalta Aarts, Sippo, Swiech, Koolen, Voutilainen, Voss, Slegers, Szymajda, Barbier, Mis, Bozejewicz, Menchén, Reijnders, Verschuren, Puts.

Jo vuonna 1990 Viron katolilaiset vietivät Tallinnan katolisessa kirkossa itsenäisen Viron ensimmäisen piispan Eduard Profittlichin syntymän satavuotisjuhlaa. Hänen tarkkaa kuolinpäiväänsä ei tiedetä eikä hänen hautapaikkaansa tunneta. Hän kuoli uskonsa marttyyrina vuonna 1942, joidenkin tietojen mukaan nälkään. Kerrotaan, että hänet olisi haudattu jonnekin rautatien alle. Hänen muistonsa on ollut ja on yhä Viron katolilaisille suuri ja tärkeä asia. Kun juhlaa alettiin suunnitella Virossa, Tallinnan ja Tarton seurakuntien kirkkoherra Rein Õunapuu toivoi, että myös Suomen katolilaisia piispa Verschurenin johdolla voisi saapua Tallinnaan. Piispan lisäksi 14-henkinen ryhmä sisaria, pappeja ja maallikoita osallistui matkaan. Mainittakoon, että nyt on vireillä piispa Profittlichin autuaaksijulistamisprosessi.

Piispa Verschuren oli Viron katolilaisille erittäin tärkeä henkilö – he toivoivat jopa, että hänet olisi voitu valita myös Viron piispaksi. Olihan hän vieraillut maassa useinkin, mm. jakamassa vahvistuksen sakramenttia sekä Tallinnassa että Tartossa.

Opetusta ja esitelmiä

Hiippakunnassa tapahtui, opetusta lisättiin, kesäleirit Stella Mariuksessa olivat suosittuja. Helsingissä alkoi 23. huhtikuuta Studium Catholicumissa Academicum Catholicumin järjestämä teologian kurssi maallikoille. Kurssin tarkoituksena oli antaa perustavaa tietoa teologian eri osa-alueista; oppimateriaali oli saksan- ja englanninkielistä täydennettynä suomen- ja ruotsinkielisellä kirjallisuudella. Kurssin johtajana toimi TT Jan Aarts. Muutamien opiskelijoiden oli myös mahdollista käydä suorittamassa virallinen tutkinto joko saksaksi tai englanniksi.

Artikkeleita

Informaatiokursseja järjestettiin Helsingissä, Turussa ja Jyväskylässä. Piispa ja papit kiersivät seurakunnissa. Kurssi järjestettiin silloin yhteistyössä Kristillisen opintokeskuksen kanssa, vasta paljon myöhemmin alettiin puhua johdannosta katoliseen uskoon. Tärkeitä aiheita olivat sakramentit, Neitsyt Maria ja pyhimykset, luostarielämä... Käsiteltiin Raamattua ja traditiota, katolisen kirkon eettistä opetusta, katolisen kirkon ihmiskäsitystä, Pietarin virkaa ja paaviutta. Piispa Verschurenin puhuessa kirkon moraaliopetuksesta seurakuntasali täyttyi kuulijoista yli kirkkokuntarajojen.

AC järjesti laadukkaita esitelmiä Studium Catholicumissa, varsinkin piispa Verschuren oli usein puhujana. Hän kertoi mm. tekeillä olevasta kirkon uudesta yleiskatekismuksesta ja valotti EY:n (nykyinen EU) kirkollista ulottuvuutta. Hän pani alulle myös rukouskirjan laatimisen ja antoi sen tekijäryhmälle tarkat ohjeet. Hän kiersi ahkerasti ympäri hiippakuntaansa tutustuen sen eri seurakuntiin.

Piispa Verschuren toimi useaan otteeseen Pohjoismaiden piispainkokouksen puheenjohtajana. Asiat, joita piispainkokous käsitteli ja joista Fides uskollisesti raportoi, eivät suinkaan olleet helppoja. Maahanmuuttajat, pakolaiset, maallistuminen… nämä asiat otettiin esille myös pastoraalineuvoston kokouksissa. Nuorison aktivoimista, vanhusten asemaa, monikielisen ja -kansallisen hiippakunnan ja sen keskenään hyvinkin erilaisten seurakuntien ongelmia käsiteltiin viikonlopun kestäneissä kokouksissa. Piispa Paul piti erityisen tärkeänä mahdollisimman laajan hiippakunnallisen edustuksen saamista näihin kokouksiin, joissa eri seurakuntien ja yhdistysten edustajat raportoivat piispalle tapahtumista omissa yhteisöissään.

Myös retrettejä pidettiin. Mm. Rainer Carls, jesuiitta Ruotsista, vieraili sekä Turussa (vuonna 1998 aiheena " Den Heliga Anden och kyrkan") että Stella Mariksessa. Piispa Paul piti hiljaisia viikkoja syksyisin. Niiden vetäjää ei koskaan mainittu, jotta retrettiin tulisivat vain ne, jotka todella halusivat hiljaisuutta. Hän ei halunnut, että ihmisiä vetäisi vain piispan nimi eikä todellinen hengellisyyden jano.

Kirkkoja ja muutoksia

Ouluun oli vuonna 1986 neokatekumenaalisen perheen mukana tullut isä Marino Trevisini, jolle piispa Paul antoi luvan toimia Oulussa, jos hän pitäisi huolta myös muista alueen katolilaisista. Isä Marino matkusti ympäri laajaa pohjoista aluettaan, jossa katolilaisten määrä ajan kuluessa moninkertaistui, kun pakolaisia tuli maahan ja Oulu veti opiskelijoita puoleensa. Tarvittiin kirkko. Ensimmäinen rakennusvaihe valmistui 1991, toinen vuonna 2000.

Myös Pietarsaareen saatiin Pyhän Mikaelin kappeli Tampereen seurakunnalle. Messuja pidettiin eri puolella Suomea diasporassa sekä ortodoksisissa että lutejatkaa sitä tehtävää, joka aloitettiin Suomessa 90 vuotta sitten.

Suruviestejä

Jarl Gallén kuoli maaliskuussa 1990. Hän tuli tunnetuksi sekä luotettuna ja näkemyksellisenä katolisen kirkon jäsenenä että katolisesta perinteestä kiinnostuneena kirkkohistorioitsijana. Hän oli ollut 1930-luvulla mukana perustamassa Academicum Catholicumia ja sodan jälkeen hän osallistui myös dominikaanien kulttuurikeskuksen Studium Catholicumin perustamiseen. Gallén teki suuren osan elämäntyöstään akateemisessa maailmassa. Hänen väitöskirjansa aiheena olivat Pohjolan dominikaanit keskiajalla, ja

Nasaretin Pyhän perheen kappelin vihkiminen 28.12.1991, alttarilla isä Marino Trevisini.

rilaisissa pyhäköissä. Ekumenia kukoisti.

Piispa Verschuren myönsi tuntevansa haikeutta, kun Suomen SCJ:n regio 10. tammikuuta 1997 siirrettiin Hollannin provinssista Puolan provinssiin. Kutsumusten vähentyessä Hollannissa oli katsottava sinne, mistä pappeja oli saatavissa. Puolan provinssin 50-vuotisjuhlaan Krakovan lähellä sijaitsevaan seminaariin piispa lähti arvokkaan valtuuskunnan johtajana. Puheessaan hän sanoi olevansa tyytyväinen, että Puolan provinssi myöhemminkin hänen tutkimustyönsä liittyi pääosin Pohjoismaiden keskiaikaan.

Helmikuussa kuoli Lorenz Lindeman, jota Elisabeth de Godzinsky muisteli Fideksessä: "Tutustuin Lorenz Lindemaniin keväällä 1935. Olin vielä koulutyttö ja Lorenz oli ensimmäinen suomen kielen opettajani. Minulle Lorenz oli tärkeä henkilö jo siksi, että hän oli ensimmäinen suomalainen tuttavani, minä taas olin ensimmäinen katolilainen, johon Lorenz tutustui. Hän oli hyvin rikas persoonallisuus. Hän halusi aina tietää miksi, eikä rauhoittunut ennen kuin oli saanut itseään tyydyttävän vastauksen. Hänen tietonsa katolisesta kirkosta olivat 30-luvun koulun historian- ja uskonnonopetuksen jäljiltä ja paljolti kielteisiä. Hän halusi kuitenkin tietää, mitä katolinen kirkko oikein oli. Tutustuttuaan 30-luvun lopulla Henrikin kirkon silloiseen kirkkoherraan Willem Hoversiin hän alkoi syvemmin tutkia katolisuutta, vaikka ensi tutustumisesta katolisuuteen kuluikin parikymmentä vuotta ennen kuin hän liittyi kirkon jäseneksi. Isä Jean Paillard otti hänet kirkkoon Studium Catholicumin kappelissa Bulevardilla syksyllä 1954. Myöhemmin hän, tutustuttuaan ulkomaanmatkoillaan erityisesti pyhään Franciscuksen, liittyi vaimonsa Birgitin kanssa suomalaiseen fransiskaanitertiaarien ryhmään. Vuonna 1975 Lorenz Lindeman sai paavillisen Pyhän Gregoriuksen ansiomerkin tunnustukseksi työstään hiippakunnan hyväksi."

Yhdeksänkymmentäluku päättyi suru-uutiseen, joka hiljensi koko hiippakunnan. Keväällä 1998 piispa Paul Verschuren yllättäen sairastui leukemiaan, ja syyskuussa paavi Johannes Paavali II myönsi hänelle eron piispanvirasta. Piispan sairaus vei häneltä voimat. Hänen hiippakuntalaisilleen kirjoittamansa kirje, joka julkaistiin myös monissa ulkomaisissa lehdissä, jäi monien mieleen. Sairaudessa oli kuitenkin myös parempia hetkiä ja niinpä hän sai vielä ilon vihkiä Henrikin katedraalissa papiksi Tuomo T. Vimparin, jossa hän näki myös toivoa suomalaisten pappiskutsumusten lisääntymisestä. Piispa Paul ennätti myös ennen kuolemaansa tehdä pyhiinvaellusmatkan Pyhän Henrikin katedraaliin. Suuren edeltäjänsä, piispa Henrikin reliikin luokse, alttarin eteen, hän laski yhden punaisen ruusun. Viimeisessä viestissään hiippakuntalaisilleen piispa kirjoitti: "Olen ajatellut mielessäni, että kuoltuani ja päästyäni Jumalan luo hän ottaa minut vastaan Isän rakkaudella ja samalla kaikki ne monet ihmiset, hiippakuntalaiset, sukulaiset, veljeskunnan jäsenet, ystävät ja kaikki, jotka kuuluvat minun elämäni historiaan... Tämäkin yhteisö ulottuu taivaaseen, niin että toivon siellä muiden hiippakuntamme piispojen kanssa rukoilevani jatkuvasti teidän puolestanne."

Piispa Paul Verschuren kuoli 19. helmikuuta 2000. Sadat surevat hiippakuntalaiset ja ystävät eri kirkkokunnista saattoivat häntä tällä viimeisellä matkalla. Isä Ryszard Miś siunasi hänet haudan lepoon Turun tuulisella hautausmaalla.

Hiippakuntalaisia odottivat uuden vuosituhannen alkaessa moninaiset haasteet. Rukoiltiin paljon ja hartaasti, että hiippakunta saisi hyvän paimenen. Piispa Paul oli jättänyt laumaansa syvän ja hyvän muiston. Seuraajaa odotettiin toiveikkaana, ehkä myös hiukan pelokkaina, mutta valmiina tukemaan uutta tulijaa, kuka hän sitten olisikin.

Tuula Luoma OP

Viipuriin tehtiin retki 1998, oikealla ent. Pyhän Hyacinthuksen kirkko.

Lähteet:

Fideksen vuosikerrat 1989-99
Studium Catholicumin lehtileikekokoelma

Artikkeleita

Autuas isä Jerzy Popiełuszko täyttäisi 70 vuotta

Tänä syksynä autuas isä Jerzy Popiełuszko täyttäisi 70 vuotta. Mutta peloton puolalainen uskon ja totuuden puolustaja ei ehtinyt kuin 37 vuoden ikään, sillä Puolan kommunistisen turvallisuuspalvelun SB:n virkailijat murhasivat hänet 1984.

Popiełuszkon muisto kuitenkin elää. Hänen autuaaksi julistamisensa messuun Varsovassa 6. kesäkuuta 2010 osallistui 350 000 ihmistä. Autuaan isä Jerzyn haudalla Pyhän Stanislaus Kostkan kirkon alueella on käynyt lähes 20 miljoonaa pyhiinvaeltajaa. Lokakuussa 2013 Varsovan arkkipiispa, kardinaali Kazimierz Nycz ilmoitti, että Ranskassa on tapahtunut isä Jerzyn esirukouksiin liittyvä vahvistettu ihme, jonka nojalla voidaan odottaa hänen julistamistaan pyhäksi. Créteilin hiippakunnan tutkimusprosessi kesti syyskuusta 2014 syyskuuhun 2015, ja sen jälkeen asia lähetettiin Vatikaaniin Pyhäksi julistamisen kongregaatioon.

Jerzy Popiełuszko syntyi 15. syyskuuta 1947 talonpoikaisperheeseen Podlasian alueella Koillis-Puolassa uuden Neuvostoliiton rajan tuntumassa. Hänen kotikylästään Okupysta, neljän kilometrin päässä pienestä Suchowolan kaupungista, saattoi nähdä rajan. Jerzyn vanhemmat Marianna ja Władysław olivat työteliäitä ja uskovia ihmisiä. Heillä oli viisi lasta, joista yksi tytär kuoli pienenä. Myöhemmin äiti muisteli, että hento ja sairaalloinen Jerzy oppi uskonasiat nopeimmin. Isä kertoi, että 4-vuotias Jerzy oli sisarensa arkun äärellä sanonut tahtovansa papiksi, jotta voisi aina rukoilla tämän puolesta. Kun Jerzy kävi koulua Suchowolassa, hän osallistui joka päivä aamumessuun messupalvelijana. Jo nuorena Jerzy päätti lähteä pappisuralle, vaikka kotiseurakunnan kirkkoherra pitikin häntä fyysisesti liian heikkona papin työhön.

Jerzy aloitti opinnot Varsovan pappisseminaarissa 1965 ja hänet vihittiin papiksi 1972. Seminaariaikana hän joutui asepalvelukseen, josta seminaristit yleensä oli vapautettu. Häntä simputettiin ja suljettiin mielivaltaisesti arestiin uskonsa takia. Armeija-aikana Jerzyn terveydentila heikkeni, mutta samalla hän karaistui puolustamaan uskoaan hallinnon edessä.

Isä Jerzy toimi pappina eri seurakunnissa ennen nimitystään Varsovan Żoliborzin alueella sijaitsevan Pyhän Stanislaus Kostkan kirkon papiksi. Hän toimi myös koko Varsovan terveydenhoitohenkilökunnan kappalaisena. Isä Jerzyn terveys oli huono ja häneltä edellytettiin vain puolipäivätoimista viranhoitoa.

Työläisten pappi ja totuuden julistaja

Elokuussa 1980 Puolan työväestö aloitti Gdanskin Leninin telakan johdolla yleislakon, joka pakotti viranomaiset tunnustamaan vapaan ammattiyhdistysliikkeen. Syntyi Lech Wałęsan johtama Solidaarisuusliike, johon ennen pitkää järjestäytyi 10 miljoonaa ihmistä. Elokuussa myös Varsovan työläiset Huta Warszawan terästehtailla menivät lakkoon ja valtasivat tehtaansa. Työläisten lähetystö pyysi Puolan priimakselta Stefan Wyszyńskiltä pappia, joka voisi viettää tehtaassa sunnuntaimessun. Valinta päätyi isä Jerzyyn. Hän ansaitsi toiminnallaan työläisten kunnioituksen. Myöhemmin hän totesi, että 30 vuotta kirkko oli kolkuttanut Huta Warszawan portilla päästäkseen toimimaan siellä: nyt työläiset kutsuivat kirkon sisään.

Kommunisteille elokuun 1980 Gdańskin sopimus oli vain taktinen vetäytyminen. 13. joulukuuta 1981 pääministerinä ja puoluejohtajana toiminut kenraali Wojciech Jaruzelski julisti maahan sotatilan, jonka yhteydessä Solidaarisuus ja muut riippumattomat järjestöt kiellettiin, kymmeniä ihmisiä surmattiin ja tuhansia vangittiin. Jerzy Popiełuszkon yhteys työläisiin säilyi. Seuraavina vuosina hän osallistui ainoana pappina vangittujen oikeudenkäynteihin yhdessä heidän perheidensä kanssa.

Kevättalvella 1982 isä Jerzy aloitti Pyhän Stanislaus Kostkan kirkossa kuukauden viimeisenä sunnuntaina "messun isänmaan puolesta". Parin vuoden aikana se tuli kuuluisaksi kautta Puolan. Äänitteet messusta levisivät C-kasettikopioina ja maanalainen lehdistö julkaisi rohkean papin saarnat. Radio Free Europe välitti isä Jerzyn saarnat lähetyksessään. Messuun osallistuva tuhatlukuinen kansa täytti kirkon edessä olevan aukion, jolle saarnat välitettiin kovaäänisillä. Kirkkoaluetta saartoivat mellakkapoliisi ZOMO:n rivistöt, jotka messujen jälkeen terrorisoivat seurakuntalaisia provosoiden turhaan mellakoita.

Karismaattisen papin saarnat ylläpitivät yhteiskunnan uskoa ja toivoa vaikeina aikoina. Hänen karismansa ei tullut loistavasta tyylistä ja hyvistä puhelahjoista: isä Popiełuszko oli olemukseltaan vaatimaton mies, joka saarnasi hiljaisella ja jopa monotonisella äänellä. Hänen sanojensa voima oli siinä, että ne totuudellisuudessaan koskettivat kuulijoita. Muiden tärkeiden yhteiskunnan eettisten kysymysten joukossa isä Jerzy nosti esille abortin. Häntä pidetään aikansa ehkä näkyvimpänä elämää puolustavan liikkeen julistajana Puolassa.

Suoran haasteen väkivaltakoneistokoneistolle isä Jerzy esitti järjestäessään suuret hautajaiset 19. toukokuuta 1983 poliisikuulustelussa saamiinsa vammoihin kuolleelle 18-vuotiaalle lukiolaiselle Grzegorz Przemykille. Kymmenien tuhansien ihmisten hiljainen surusaatto vaelsi Varsovan halki Pyhän Stanislaus Kostkan kirkkoon, jossa piispa kahdenkymmenen papin kanssa vietti nuorukaisen hautajaismessun. Huolimatta Przemykin tapauksen saamasta huomiosta oikeus vapautti pahoinpite-

Artikkeleita

lystä syytetyt poliisit. Myöhemmin moni sai aiheen sanoa, että jos Przemykin jutussa poliisit olisi tuomittu, ehkä Popiełuszkon murha olisi jäänyt tekemättä.

Kommunistihallinto yritti vaientaa kiusalliseksi koetun papin monin tavoin. Isä Jerzy joutui toistuvasti pidätetyksi ja häntä vastaan tekaistiin jopa syytteet aseiden ja räjähteiden hallussapidosta. Hänet kuitenkin armahdettiin. Väkivaltaisten hyökkäysten tähden isä Jerzyn asuntoa kirkon alueella vartioivat öisin terästyöläisten asettamat vahdit. Kirkko pysyi lujana hänen takanaan, sillä puolalaissyntyinen paavi Johannes Paavali II oli henkilökohtaisesti määrännyt uuden priimaksen Józef Glempin puolustamaan häntä. Tilanteen käydessä uhkaavaksi fyysisten hyökkäysten jälkeen kirkon johdossa virisi ajatuksia, että isä Jerzy lähetetään joksikin aikaa Roomaan opiskelemaan, mutta hän itse ei hyväksynyt vapaaehtoista maanpakoa.

Vaikka isä Popiełuszko olikin aina julkisuudessa rohkea, avulias ja ystävällinen henkilö, päiväkirjassaan hän kirjoitti väsymyksestään suuren työmäärän ja vastuun kantamisessa ja myös inhimillisestä pelostaan.

Popiełuszkon murha

Sisäministeriön kirkon valvonnasta vastaavan 4. osaston apulaispäällikkö, eversti Adam Pietruszka, ja Popiełuszkon tapausta käsittelevän sektion päällikkö kapteeni Grzegorz Piotrowski sopivat, että Piotrowski kokoaa ryhmän, jonka tehtävä on surmata Popiełuszko. Piotrowski otti kuolemanpartioon mukaan saman organisaation luutnantit Leszek Pękalan ja Waldemar Chmielewskin. He totesivat, että kirkon alueella ei voi järjestää salamurhaa työläisvartijoiden takia. Mutta tilaisuus löytyisi isä Jerzyn lukuisilla matkoilla eri puolille maata.

Ensimmäinen liikenneonnettomudeksi naamioitu murhayritys 13. elokuuta 1984 Gdańskin tiellä epäonnistui. Tuolloin isä Jerzy oli palaamassa Gdańskin Pyhän Birgitan kirkosta tilaisuudesta, jossa Solidaarisuusliike nimitti hänet ja Lenin-telakan työläisten rippi-isän Henryk Jankowskin työläisten kappalaisiksi. Lokakuun 19. päivän iltana turvallisuuspoliisin miehet sieppasivat Popiełuszkon ja hänen autonkuljettajansa Waldemar Chrostowskin heidän ajaessaan Bydgoszczissa vietetyn messun jälkeen takaisin Varsovaan. Chrostowskin onnistui paeta kaappaajilta pahoin loukkaantuneena ja hänen todistuksensa ansiosta saatiin tietää, mitä oli tapahtunut.

Turvallisuuspoliisin miehet, erityisesti kapteeni Piotrowski, pahoinpitelivät isä Popiełuszkoa julmasti useaan otteeseen. Pappi oli sidottu niin että koukussa olevista jaloista johti köysi hänen kaulansa ympäri. Kun hän tuskissaan ojensi jalkoja, silmukka kaulan ympärillä kiristyi. Kuristuminen todettiin myöhemmin kuolinsyyksi. Włoclavekin lähellä Veiksel-joen padolla Piotrowski ja hänen rikostoverinsa upottivat ruumiin veteen.

Kirkko reagoi isä Jerzy Popiełuszkon sieppaukseen vaatimalla viranomaisia etsimään hänet. Koko Puola rukoili papin löytymisen puolesta. Myös kansainvälinen media seurasi tapausta tiiviisti. Papin ruumis löydettiin 30. lokakuuta yhden murhaan osallisen näytettyä hänen upottamispaikkansa. Popiełuszkon hautajaisiin 3. marraskuuta osallistui 400 000 puolalaista. Kasvavan sisäisen ja ulkoisen painostuksen edessä Puolan viranomaisten oli pakko selvittää tapaus.

Eversti Pietruszka ja hänen kolme alaistaan tuomittiin 1985 pitkiin vankeusrangaistuksiin, jotka korkein oikeus myöhemmin lievensi. Jutun yhteydessä kävi ilmi turvallisuuspoliisin työtapa ”likaisissa operaatioissa”: mitään asiakirjoja ei tehty, kaikki oli sovittu suullisesti. Oikeusistunto oli farssi, jossa tuomari ja syyttäjä tekivät parhaansa mustatakseen myös murhan uhrin mainetta. Samalla he koettivat estää sen, että epäilyt korkeamman tahon kanssarikollisista saisivat liikaa huomiota. Joka tapauksessa Popiełuszkon murhaoikeudenkäynti oli ainutlaatuinen tapaus kommunistisen Puolan ja koko itäblokin historiassa. Ensimmäistä kertaa salaisen poliisin miehet joutuivat oikeuteen kansalaiseen kohdistuneesta rikoksesta.

Solidaarisuusliikeen ja kommunistihallinnon pyöreän pöydän neuvotteluissa 1989 sovittiin Puolan asteittaisesta siirtymisestä demokratiaan. Vapaassa Puolassa on kaksi kertaa käsitelty oikeudessa 4. osaston päällikön kenraali Zenon Płatekin ja koko turvallisuuspalvelun päällikön kenraali Władysław Ciastońin osallisuutta Popiełuszkon murhaan, mutta riittävää näyttöä ei ole löydetty.

Lopuksi henkilökohtainen muisto. Keväällä 1987 osallistuin Vapaus ja rauha -liikkeen, "Solidaarisuuden lasten", järjestämään virallisesti laittomaan kansainväliseen seminaariin Varsovassa Zytnia-kadun kirkossa. Tapahtuma päättyi käyntiin isä Jerzy Popiełuszkon haudalla. Kirkossa oli meneillään messu ja se välitettiin kovaäänisillä myös ulkona oleville. En ollut katolilainen tuolloin, mutta minuun teki syvän vaikutuksen, kun puolalaiset nuoret polvistuivat haudan äärellä. Se oli ensikosketukseni elävään katoliseen uskoon.

Aulis Kallio

Kirjallisuutta:

Brien, Bernard: Jerzy Popieluszko. La vérité contre le totalitarisme. Le témoin de son miracle raconte, Artège 2016

Popieluszko, Jerzy: Rèperes spirituels, MAME 2016

Ruane, Kevin: To Kill A Priest. The Murder of Father Popiełuszko and the Fall of Communism. Gibson Square 2004

Sikorska, Grazyna: A Martyr for the Truth. Jerzy Popiełuszko. Collins, Fount PaperBacks 1985

Studium Catholicum

Academicum Catholicumin luennot Studium Catholicumissa syksyllä 2017

Academicum Catholicums föreläsningar på Studium Catholicum hösten 2017

To 21.9.
Isä Toan Tri Nguyen:
Katolis-luterilainen dialogi tänään.

To 19.10.
Mons. Tuomo T. Vimpari:
Salaisuudet kirkon elämässä.

To 16.11.
18.15 Messu AC:n vainajien muistoksi.
Mässa för ACs avlidna.
19.00 Caterina Stenius, redaktör:
Den Orala Toran i rabbinsk judendom.

To 7.12.
Prof. Kaarlo Arffman:
Katolisuus, reformaatio ja Suomen itsenäisyys.

Kaikille avoimet ja ilmaiset luennot pidetään Studium Catholicumin tiloissa (Ritarikatu 3A, 3. krs) torstai-iltaisin klo 19.00. Ovet avautuvat klo 18.30, ja luentojen jälkeen on pieni kahvitarjoilu. Sydämellisesti tervetuloa!

Föreläsningarna hålls på Studium Catholicum (Riddaregaran 3A, 3. vån.), på torsdagskvällar kl 19. Dörrarna öppnas kl 18:30. De kostnadsfria föreläsningarna är öppna för alla intresserade och efteråt bjuds det på kaffe. Varmt välkomna!

AC:n jäseneksi voi liittyä maksamalla jäsenmaksun 10€ AC:n tilille FI61 2001 2000 5130 60.
Man kan bli medlem genom att betala medlemsavgiften 10€ på AC:s bankkonto FI61 2001 2000 5130 60

School of Ignatian Prayer in English

A spiritual journey supporting the participants to approach God in prayers and to deepen their familiarity with God through the indications offered by Saint Ignatius of Loyola in the Spiritual Exercises.

Under the guidance of the Holy Spirit, and the instructions of the guide, the participants will learn to let the Word of God resonate in their lives so that the Word may enlighten and open paths of life because the highest glory of God is that the person lives to the fullest.

I am certified guide by the Jesuits able to run short Ignatian retreats and School of prayers, and enrolling this year for the two year course to get certification to run the full Ignatian month.

Silvia Bertozzi

Venue: **Cabinet room at St Henry's and St Henry's Chapel**
Time: **from 18:30 to 20:15**
Dates for 2017: **25.09. – 23.10. – 13.11. – 27.11.**

På svenska

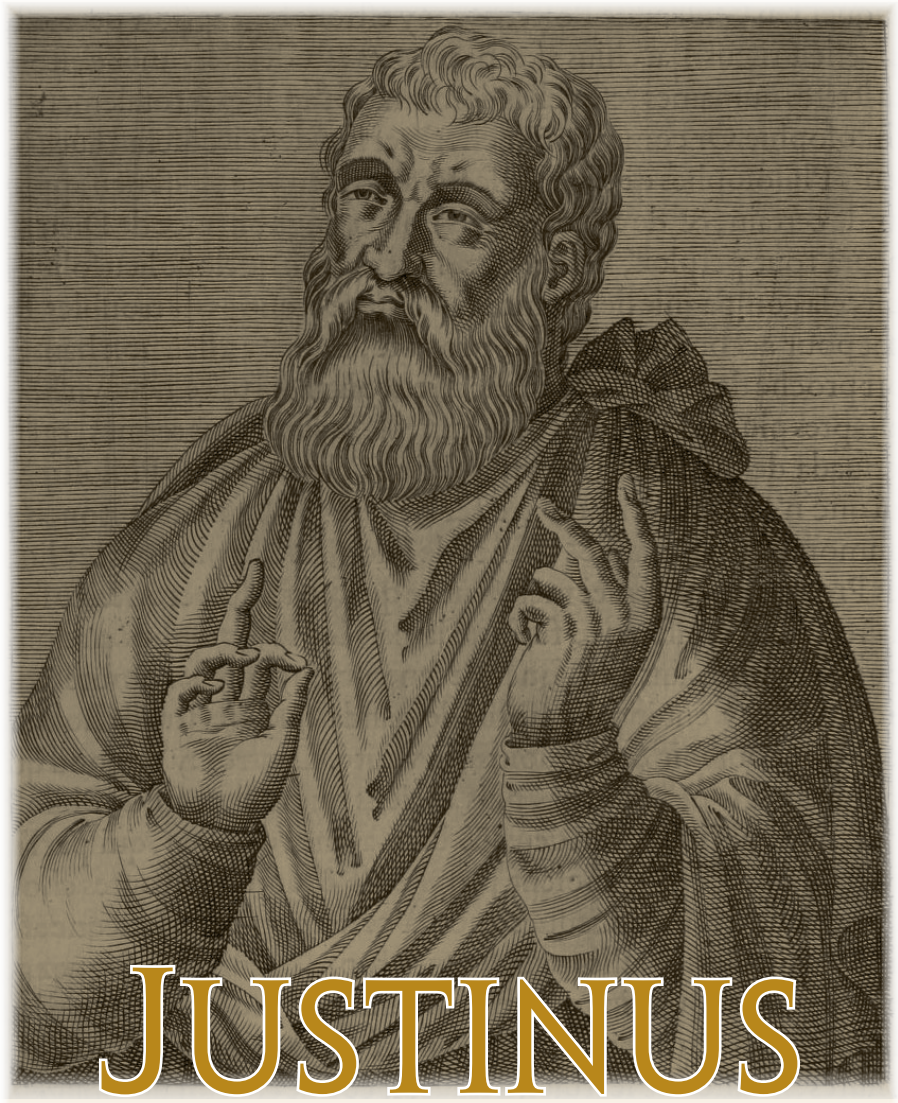

JUSTINUS MARTYREN

Katolska kyrkan firar sankt Justinus Martyrens minnesdag den första juni. Sankt Justinus (ca.100-ca.167) var en kristen filosof, författare och apologet. Han skrev på grekiska. Hans bevarade skrifter är de två apologierna (Apologi för de kristna, Andra apologin) och Dialog med Tryfon. Man kan nu läsa Justinus Martyrens apologier samt Justinus martyrium, en berättelse om hans martyrdöd, också på svenska (Artos 2014). Översättaren, Sven-Olav Back, är lektor i Bibelns grundspråk och exegetik vid Åbo Akademi och katolik, medlem i S:ta Birgittas och salige Hemmings församling.

I inledningen beskriver Back Justinus bildning och omständigheterna kring hans omvändelse enligt början av Dialog med Tryfon (som tyvärr inte ännu har översatts till svenska).

Justinus föddes antagligen kring år 100 i en hednisk familj i Flavia Neapolis, det nuvarande Nablus. Han hade en längtan efter filosofi och sökte sig först till en stoiker, men blev så småningom besviken. Han vände sig i stället till en anhängare av Aristoteles filosofi; därefter till en pythagoré och slutligen till en platoniker. Nu hade han äntligen kommit rätt, förståelsen av det okroppsliga grep honom mycket, och efter en kort tid trodde han sig ha blivit vis.

Men så möter Justinus en åldring som börjar debattera med honom och får honom att tvivla på den platonska läran om själen och dess odödlighet. Filosofer som Platon och Pythagoras har tagit miste, de gammaltestamentliga profeterna har däremot sanningen. ”En eld tändes genast i min själ och jag var gripen av längtan efter profeterna och de män som är Kristi vänner. Jag övervägde den gamles ord och fann att hans filosofi var den enda säkra och nyttiga. Just på detta sätt och på denna grund blev jag filosof.” Så berättar Justinus om sin omvändelse till den kristna tron, den sanna filosofin. När och var Justinus omvändelse ägde rum vet vi inte exakt, men det bör ha skett före 135.

Efter sin omvändelse börjar Justinus tillgodogöra sig kristen lärotradition och kristet uttolkade gammaltestamentliga texter, som han läser på grekiska. Gudsmän som Mose och Jesaja har profeterat om Kristus och deras profetior har gått i uppfyllelse i och genom Jesus och hans apostlar. Justinus studerar nytestamentliga skrifter, särskilt evangelierna men även Paulusbreven och Uppenbarelseboken. Evangelierna visar hur profeternas förutsägelser har gått i uppfyllelse, och de förmedlar Jesu egen undervisning. (När Justinus citerar evangelierna, följer ordalydelsen oftast inte något av de enskilda evangelierna; han följer sig av allt att döma en evangelieharmoni).

Justinus omvändelse innebar inte ett totalt brott med hans tidigare filosofiska position. Hela sanningen finns i den kristna tron, men Platon och andra filosofer har uppfattat delar av den.

Någon gång efter år 135 anlände Justinus till Rom. Han bodde där i två omgångar och led martyrdöden där sannolikt år 167. Han öppnade en skola i sitt hem, förmedlade den kristna lärotraditionen i sina föreläsningar, debatterade och skrev.

Apologi för de kristna

Ca 150-155 e.Kr. lämnar Justinus in en böneskrift (Apologi för de kristna) till det kejserliga kansliet: han förväntade sig att böneskriften skulle hamna på kejsar Antoninus Pius bord. Han har skrivit den ”till förmån för de människor av varje folkslag som orättfärdigt hatas och skymfas” (1 Apol 1:1), dvs. de kristna; ”jag är själv en av dem”. Kristna kunde dömas till döden bara för det kristna namnets skull. Det var kriminellt att vara kristen, och detta brott var belagt med dödstraff. Den som anklagades för att vara kristen och förnekade anklagelsen samt offrade till de romerska gudarna bestraffades inte. Någon systematisk förföljelse från statens sida förekom ännu inte på Justinus tid, men genom anmälningar fanns ett ständigt hot mot de kristna. Justinus ville visa att antikristna fördomar och rykten inte överensstämde med verkligheten och att de kristnas tro, leverne och gudstjänst är hedervärda.

Justinus sätt att uttrycka sig är inte alltid klart, det har beskrivits oorganiserat osv, det finns många utvikningar och upprepningar. Men hans apologier ger intressanta inblickar i tidig kristen filosofi, tro, lärotradition och praxis.

Justinus tillbakavisar uppfattningen att de kristna är gudsförnekare och ger en introduktion till de kristnas gudstro. De kristna är inte illojala mot kejsaren utan hans bästa medhjälpare och allierade för freden. Justinus lyfter fram Kristi egen undervisning, i synnerhet den etiska. Grekisk-romersk mytologi innehåller enligt Justinus åtskilliga analogier till vad de kristna tror om Kristus.

De kristnas huvudsakliga motståndare är demonerna. De försöker förvilla människorna på olika sätt (polyteistisk gudsdyrkan, mytologiska berättelser, utsändande av heretiker) och locka människorna bort från Gud och Kristus.

Mose, Jesaja, David och andra profeter har långt i förväg talat om Kristus, ”att han skulle komma, födas av en jungfru, växa upp till man, bota varje sjukdom och svaghet, uppväcka döda, vara föremål för illvilja, vara okänd, bli korsfäst, dö, uppstå, fara upp till himlen samt vara och kallas Guds son, vidare att några skall sändas ut av honom till varje folkslag för att förkunna detta, och att i synnerhet hedningarna skall tro på honom” (1 Apol 31:7). Justinus kommenterar profetior som har gått i uppfyllelse genom Jesus, hans apostlar och de kristna.

Kanske det intressantaste är Justinus beskrivning av de kristnas sakrament och gudstjänstfirande: dopet, eukaristin och söndagens eukaristiska gudstjänst. ”Det är på solens dag vi alla samlas, ty det är den första dagen, och på den behandlade han mörkret och materien och skapade så världen, och Jesus Kristus vår frälsare uppstod från de döda på just den dagen” (1 Apol 67:8).

”Ny skall vi förklara hur vi överlämnade oss åt Gud och blev nyskapade genom Kristus… Alla som blir övertygade och tror att det vi lär och säger är sant, och som lovar att de kan leva enligt vår lära, de undervisas om hur de under fasta skall be och bönfalla Gud om förlåtelse för sina tidigare synder, allt under det att vi ber och fastar tillsammans med dem. Därefter för vi dem till ett ställe där det finns vatten, och så föds de på nytt på samma sätt som vi blev pånyttfödda. De tar nämligen ett bad i Guds, alltets faders och herres och vår frälsares Jesu Kristi och den heliga Andens namn” (1 Apol 61:1-3).

Justinus skriver om eukaristin: ”Den får ingen annan del av utom den som tror att det vi lär är sant, har tvagit sig med det bad som ger syndernas förlåtelse och verkar pånyttfödelse, och som lever så som Kristus har befallt. Vi tar nämligen inte emot detta som vanligt bröd eller vanlig dryck, utan liksom Jesus Kristus vår frälsare blev kött genom ett Guds ord, och för vår frälsnings skull fick både kött och blod, så har vi också blivit lärda att den föda som har välsignats genom den bön som består i ordet från honom är denne människoblivne Jesu kött och blod. Ur denna föda får vårt blod och vårt kött sin näring enligt den förvandling som sker” (1 Apol 66:1-2).

Andra apologin

I Andra apologin Justinus lägger fram sin lära om ”Logos spermatikos” (den utsående Logos) och det utsäde från Logos som är inplanterat i hela människosläktet. Genom att bruka sitt förnuft har filosofer kunnat upptäcka delar av san-

På svenska

ningen. ”Ty var och en som talade något rätt och riktigt gjorde så eftersom han hade del i den utsående, gudomlige Logos… Allt gott som har utsagts av någon, det tillhör alltså oss kristna, ty efter Gud tillber och älskar vi honom som har kommit från den ofödde och outsäglige Guden: Logos… Alla dessa författare kunde på ett dunkelt sätt se verkligheten i kraft av det utsäde från Logos som fanns inplanterat i dem” (2 Apol 13:3-5).

Justinus martyrium

Justinus svarar inför stadsprefekten Rusticus: ”Jag har försökt bekanta mig med alla läror, men jag har kommit att omfatta de kristnas sanna läror, även om de inte faller dem i smaken som hyser falska åsikter… Den fromma tro vi har om de kristnas Gud, att han ensam i begynnelsen har gjort och skapat allt detta, hela världen, både den synliga och den osynliga. Vi tror också på herren Jesus Kristus, Guds son, som profeterna i förväg har förkunnat om och sagt att han skall komma till människosläktet som en budbärare om frälsning och som en ädel lärare. Jag är bara en människa och menar att mina synpunkter är oviktiga i jämförelse med hans gränslösa gudomlighet. Men profeternas förmåga erkänner jag, för de har ju i förväg förkunnat om honom som jag nyss sade vara Guds son. Du skall veta att profeterna under inspiration från ovan har i förväg talat om att han skulle framträda bland människorna…”

Prefekten Rusticus frågade:

– Du är alltså en kristen?

Justinus svarade:

– Ja, jag är en kristen.

Katri Tenhunen

Justinus Martyren: *Apologi för de kristna, Andra apologin, Justinus Martyrium.* Översättning från grekiskan med inledning och noter av Sven-Olav Back. Artos, 2014, 164 s.

(Justinos Marttyyrin teksteihin voi tutustua myös suomeksi. Justinos Marttyyri: Apologiat & Dialogi Tryfonin kanssa, suom. ja selitykset Matti Myllykoski & Outi Lehtipuu, Gaudeamus 2008, 366 s.)

De katolska dygderna
– *vägen till ett heligt liv*

För att leva att heligt kristet liv behövs det riktlinjer och anvisningar. Man kan inte vandra i blindo utan en andlig ”karta”. Här kommer kyrkan till mötes.

Goda förhållningsregler finns beskrivna i Katolska kyrkans katekes (tredje delen, första avdelningen, första kapitlet, artikel 7: dygderna [1803-1845]). Under hösten 2017 kommer det i Fides att ingå en serie var de mänskliga och teologala dygderna (tro, hopp och kärlek) behandlas.

Den kristna människans moraliska liv understöds av den helige Andens gåvor som gör individen benägen att uppnå den inre hållning som gör det möjligt att lyssna till Andens förmaningar. Gåvorna är vishet, förstånd, råd, styrka, insikt, Gudsdyrkan och Gudsfruktan. Andens frukter är de 12 goda egenskaperna som Anden formar i oss nämligen kärlek, glädje, frid, tålamod, vänlighet, godhet, välvilja, mildhet, trofasthet, ödmjukhet, avhållsamhet och kyskhet. Inte illa. Om man får som gåva Andens visheter blir man s.a.s. automatiskt en bättre människa. Man blir en gladare och vänligare människa och därmed också en lyckligare individ. Det är ju detta som sågott som alla strävar efter. Gud har redan gett klara anvisningar hur man uppnår detta ”heliga” tillstånd. Detta visste redan den helige Augustinus och den helige Thomas av Aquinas.

Begreppet dygd

Uppfattningen om dygder som styrande vårt vardagliga liv fanns redan hos grekerna. Filosofen Sokrates ansåg att det är viktigt att känna sig själv. Man måste inse vad som är gott för en och ens psyke. De antika grekiska på filosofi baserade kardinaldygderna var vishet (klokhet), mod (självstyrka), måttfullhet (måttlighet) och rättrådighet (rättvisa, rättfärdighet).

Vad förstås med begreppet dygd? Dygd definieras som en inre hållning hos människan att ständigt och beslutsamt göra det goda. Med andra ord gäller det inte endast att göra goda handlingar utan också att ge det bästa av en själv i allting som man gör och uträttar. Det goda finns i de konkreta handlingar som individen gör. Det räcker inte att veta vad som är rätt, man måste också göra det. Målet är att bli ”likt Gud”.

Enligt katolskt tro omfattar de mänskliga dygderna en stabil attityd till livet. Man ”flaxar” inte omkring utan har en fast hållning, stabila inställningar och väl utvecklade och beständiga egenskaper. En individ som ständigt ”söker” efter t.ex. ”livets mening”, ”att bli lycklig” och agerar på detta sätt genom att t.ex. ständigt köpa nya produkter, skilja och gifta om sig, resa hysteriskt från en ort till en annan har inte en fast hållning till livet utan ”flaxar” omkring och blir sålunda i ett läge av ständigt sökande och i grund och botten olycklig. Om man vill bli lycklig måste man anstränga sig. Man kan leva ett moraliskt gott liv utan större möda. Man bör ha herradöme över sig själv och sträva frivilligt att alltid göra det goda. Moraliska dygder å andra sidan leder till moraliskt goda handlingar och förbereder en för att ingå förening med Guds kärlek.

De mänskliga dygderna uppnås genom fostran, uthållighet och handling. De ger en säkerhet att göra det goda. För att kunna leva ett dygdigt liv måste individen använda sig av sakramenten, i synnerhet bikten och den heliga eukarestin. Man måste älska den goda och avhålla sig från det onda.

Kardinaldygderna

Kardinaldygderna, som hör till de mänskliga dygderna, är klokhet, rättfärdighet, självstyrka och måttlighet. Klokhet innebär att man i alla situationer uppfattar det ”sanna goda” och man väljer den rätta vägen att uppnå det. Klokhet leder de andra dygderna. Det är klokheten som omedelbart leder samvetsomdömet och att man handlar enligt detta. Man inser eller vet det goda som skall göras och det onda som skall undvikas.

Rättfärdigheten är den ständiga och fasta viljan att ge åt Gud och nästan det som tillkommer dem. Man respekterar de rättigheter som tillkommer var och en och sålunda skapas harmoni bl.a inom familjen och man befrämjar det allmänna bästa. Man ger av sin kärlek, tid och kunskap till nästan. Man vill vara tillsamman med dem som man har nära och älskar. Man uppträder alltid rätt och riktigt mot sin nästa. ”Du skall inte ha anseende till den ringes person, inte heller vara partisk för den mäktige” (3 Mos 19:15).

Självstyrka är den moraliska dygd som garanterar fasthet och ståndaktighet när det gäller att söka det goda. Man kan vara beslutsam mot frestelser och ha förmågan att besegra rädslan, möta prövningar och förföljelser.

Måttfullhet är den moralisa dygd som minskar njutningarnas dragningskraft och skapar jämvikt i användningen av det skapade. ”Låt dig inte förföras av dina lustar, undertryck dina begär” (Syr 18:30). Måttfullhet är en av de svåraste dygderna att uppnå för hela marknadekonomin och konsumtionssamhället försöker få individen att inte vara måttfull. Man skall konsumera mera varor, tjänster, resor, mat och dryck och sex. Att byta partner eller skilja sig har blivit en integrerad del av dagens konsumtionssamhälle. Man skall äta de mest exotiska rätter och dricka eller samla på allt dyrare viner. De sociala medierna understöder och befrämjar starkt ett sådant beteende. Banker och kreditinstitut lånar medel för att detta skulle vara möjligt för ”alla”. Det är verkligen inte lätt att uppfylla måttfullhetens dygd.

De mänskliga dygderna är dock endast förberedelser för att kunna leva enligt de teologala dygderna; tro, hopp och kärlek. Dessa dygder kräver mera av var och en av oss, men belöningen är det värdefullaste man kan få, nämligen närhet och ett direkt förhållande till Gud själv.

I de följande artiklarna under hösten kommer jag att behandla och diskutera dessa dygder var för sig.

Jan-Peter Paul

In Memoriam

Jan Eugen Krook – köyhien ystävä

s. 10.3.1937 † 5.7.2017

Kummisetäni Jan Krook oli poikkeuksellinen mies. Hänellä oli aina pilke silmäkulmassa. Hän ei kumarrellut ketään. Hän oli aina köyhien asialla. Tällaisena opin hänet kymmenen vuoden aikana tuntemaan.

Tutustuin Jan Krookiin kesällä 2007, kun olin vielä luterilainen ja kävin neokatekumenaalisen tien liturgioissa. Infokurssi ei ollut vielä alkanut, mutta isä Marino Trevisini näki haluni tutustua katoliseen kirkkoon ja ohjasi minut viettämään kesälläkin aikaa kirkon yhteydessä. Jan oli avulias ja tarjoutui heittämään minut autolla kotiini Lauttasaareen. Siitä alkoi ystävyytemme. Jan vastaili kysymyksiini kirkosta, kertoi tarinoita piispa Verschurenista ja lainasi minulle monia hyviä kirjoja.

Jan rakasti leikinlaskua. Kerran hän lainasi minulle Filokalia-nimisen kirjan. Kun sitten ajoimme Lauttasaaren sillan yli matkalla messuun tai liturgiaan, jouduimme pysähtymään poliisin ratsiaan. Jan avasi ikkunan ja huikkasi: ”Konstaapeli, meillä on täällä kaliaa!” ja heilutti iloisena Filokalia-teosta. Uusille seminaristeille hän esittäytyi sujuvasti englanniksi: ”Jan Krook. Krook by name, not by profession.”

Jan oli omapäinen. Keväällä 2008 perustimme Janin ja György Laknerin kanssa Suomen Malteser-apu -nimisen yhdistyksen. Jan oli kuullut Maltan ritarikunnan haluavan perustaa Suomeen ritarikunnan yhteydessä toimivan hyväntekeväisyysjärjestön ja tarttui heti toimeen. Ritarikunta ei aivan innostunut Janin oma-aloitteisuudesta, koska rekisteröity yhdistys ei ollut ollut ritarikunnan suunnitelmissa. Kantaakseen ritarikunnan nimeä ja käyttääkseen sen tunnuksia yhdistyksen olisi tietenkin pitänyt toimia ritarikunnan sääntöjen mukaan. Jan ei säännöistä piitannut, häntä kiinnosti vain köyhien auttaminen. Hän halusi aina kyetä tarjoamaan apua tarvitseville pienimuotoistakin, akuuttia apua. Koska englanninkielen taitoni oli vahvempi, jouduinkin sitten tuoreena katolilaisena vastaamaan muutamaan vakavaan puheluun Roomasta ritarikunnan edustajalta. Lopulta päätimme muuttaa yhdistyksen nimen Suomen Samaritas-avuksi.

Jan ei pokkuroinut. Hän ei esittänyt mitään kenellekään. Hän ei yrittänyt antaa itsestään parempaa kuvaa eikä noudattanut perinteisiä kohteliaisuussääntöjä. Siksi uskoisin, ettei kaikkien ollut helppo tulla toimeen hänen kanssaan. Minulle tästä kummisetäni ominaisuudesta on kuitenkin ollut moneen otteeseen apua. Olen usein huvittanut ja rohkaissutkin itseäni miettimällä, miten Jan Krook toimisi missäkin tilanteessa. Jos hän joskus halusi selittää tekemisiään, hän totesi iloisesti: ”Minähän olenkin hullu.”

Jan tuli katolisen kirkon yhteyteen aikuisena. Hänen perheensä pysyi luterilaisina. Janin perhepiirissä oli koettu raskaita menetyksiä, ja jossain elämän solmukohdassa myös perheen suhde katoliseen kirkkoon taisi kärsiä. Ehkä siksi Jan Krook siunattiin haudan lepoon 5. elokuuta luterilaisin menoin. Janin katolilaisista ystävistä paikalla olimme vain minä, mieheni ja tyttäreni. Viimeisen puoli vuotta elämästään Jan vietti hoitokodissa. Meille kerrottiin, että hänellä oli alzheimerin tauti. Se oli alkuun yllätys, sillä Jan oli pitkään varsin terävä. Vasta hoitokodissa hänen muistinsa tuntui katoavan nopeasti. Isä Oscar Sinchi kävi loppuun saakka Jania katsomassa.

Kun saimme tiedon Janin poisnukkumisesta, kuulin korvissani kummisetäni tuttua ilkikurista naurua. Tuntui aivan kuin hän olisi sanonut: ”Hei pikkuinen, hymyile! Nyt minulla ei enää ole mitään rajoituksia.” Herran haltuun ja taivaan ikuiseen iloon, rakas, mahdoton Jan.

Miira Kuhlberg

Lukijoilta: Kardinaalisanastosta

Jatkona kardinaalien "nimittämistä" tai "luomista" koskevaan keskusteluun (vrt. Fides 6-7/2017 ja 8/2017) saimme seuraavat lukijapalautteet.

Vielä nimittämisestä

Suomen kielessä verbi ”nimittää” ei merkitykseltään ole ollenkaan niin kapea kuin toimitus tuntuu luulevan. Meillä yliopistot ja korkeakoulut nimittävät kunniatohtoreita, yhdistykset nimittävät kunniajäseniä ja erilaiset yhteisöt saattavat samaan tapaan antaa omia sisäisiä kunnianimityksiään. Kardinaalin asema on tietysti ylitse kaikkien näiden, kuten on kirkkommekin nimittäjien joukossa, mutta kyllä sama suomen verbi on aivan kelvollinen tähänkin käyttöön. Sillä on lisäksi se hyvä ominaisuus, että päämerkityksiä on vain yksi, kun luodaverbillä on useita.

Rauni Vornanen

Kardinaalien nimittämisestä

Toimitus vastasi Rauni Vornasen kirjoitukseen (Fides 8/2017), jossa hän totesi, että kardinaalien "luominen" ei oikein istu suomen kieleen. Toimitus esitti muutaman vaihtoehdon. Olisiko parasta käyttää tehdä-verbiä? "Messun aikana paavi teki piispa Arboreliuksesta kardinaalin." Vai olisiko parempi sanoa: "Messun aikana paavi antoi piispa Arboreliukselle kardinaalin arvon." Tai: "Messun aikana paavi asetti piispa Arboreliuksen kardinaalin virkaan / kardinaaliksi". Toimitus myös pyysi lisää ehdotuksia.

Minä ehdottaisin seuraavia muotoiluja: "Messussa paavi asetti piispa A:n kardinaalin virkaan" tai "Messussa paavi asetti piispa A:n kardinaaliksi."

"Messussa" mieluummin kuin "messun aikana". "Aikana" tarkoittaisi tässä yhteydessä "messun kuluessa", mutta se ei ole onnistunut ilmaus, koska "messun kuluessa" ei sisällä viittausta tiettyyn hetkeen tai aktiin joka olisi vieton tärkeä osa. (Esimerkiksi: messun aikana / messun kuluessa voi käydä sytyttämässä kynttilöitä.) 28.6.2017 kardinaalien asettaminen tapahtui Pietarinkirkossa pidetyssä julkisessa konsistorissa, joten yllä olevat "messussa"-sanat korvattakoon "konsistorissa" tai "kardinaalikonsistorissa" -sanoilla, joihin voi tietysti liittää mainesanoja kuten juhlallinen ja julkinen.

"Tekeminen" on mielestäni melkein yhtä kankea ilmaus kuin "luominenkin", mutta Heidi Tuorila-Kahanpään artikkelissa (Fides 8/2017) sitä käytettiin passiivissa: "... pidetyssä konsistorissa tehtiin kahdesta arkkipiispasta jne. kardinaaleja", mikä kuulostaa aivan luontevalta. Sitä ei kuitenkaan pitäisi käyttää yksinomaisena muotona, koska nimenomaan paavihan asettaa kardinaalit eikä subjektia voi kokonaan jättää mainitsematta.

"Kardinaalin arvon antaminen" ei puolestaan osu aivan asian ytimeen. Suomessa, jonka kieleen nyt yritämme keksiä sopivaa ilmaisua, jonkun "arvon" kuten "professorin arvon" tai "ministerin arvon" saaminen ei tarkoita sitä, että henkilö saisi vastaavan viran, oikeudet ja velvollisuudet. Se tarkoittaa kunnianimeä. Siksi kannatan muotoiluja "konsistorissa", "asetti kardinaalin virkaan" ja "asetti kardinaaliksi".

Terhi Kiiskinen

CARITAS-kuulumisia

Caritaksen ystävyyden kahvila 20.9.

Tervetuloa juttelemaan kahvin/teen äärelle ja syömään voileipiä! Tule omana itsenäsi, iloisena, murheissasi tai vaikka sinua pohdituttavien kysymysten kera! Et ole yksin – nähdään Caritaksessa!

Caritaksen syyskuun ystäväkahvila

Aika: Keskiviikko 20.9. klo 15-17.
Paikka: Kuusitie 6, Helsinki
Syksyn muut päivämäärät: 25.10., 22.11 ja 20.12. Tervetuloa!

Välkommen till Caritas'Vänkafé onsdag 20 september kl. 15-17. Vi ses hos Caritas!

Welcome to Caritas Finland's Social Café on Wednesday, Sepember 20 from 3 to 5 p.m. See you at Caritas!

Luostarisuklaata nyt alehinnoin!

Alehinnat voimassa lokakuun loppuun asti: Ostamalla tuet Suomen Caritaksen toimintaa! – Huom! Rajoitettu erä! Appelsiinisuklaa 10 €, Brandy-tryffeli 12 €, Kirsikkalikööri-tryffeli 12 €, Pehmeä manteli (turrón) 12 €, Tumma Chocolate negro -suklaa 70 %, 3 €

Muista myös Ekumeeninen vastuuviikko 22.–29.10.

Ekumeenisen vastuuviikon vuoden 2017 teemana on tyttöjen oikeudet. Tyttöjen oikeuksien edistäminen hyödyttää kaikkia! Tytöt kohtaavat syrjintää sekä ikänsä että sukupuolensa vuoksi, ja siksi tyttöjen oikeuksiin on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota. Miksi tytöt ovat erityisen haavoittuvassa asemassa? Lue lisää: www.vastuuviikko.fi Lue myös Suomen Caritaksen Gloria Lapitanin puheenvuoro: www.vastuuviikko.fi/glorian-puheenvuoro

Ilmoitukset

RETRETTI

Birgittalaisluostarissa lokakuussa

Ursininkatu 15 A, Turku
Birgittalaissisaret järjestävät kaikille avoimen retretin
lauantai 7.10. kello 18 – maanantai 9.10. 2017 kello 12

AIHE: **"Minun tahraton sydämeni voittaa".**
Retretin johtaa isä Tri Nguyen

Lauantaina on pyhä messu Naantalin luostarikirkossa kello 16.

Ilmoittautumiset retrettiin birgittalaissisarille
puhelin: 02-2501 910
tai e-mail Birgitta.Turku@kolumbus.fi
Retrettimaksu 90 euroa, sisältää majoituksen ja ateriat

TURUN BIRGITTALAISSISARET

Teresoiden syksy

Teresa-illat pidetään Pyhän Marian kirkon (Mäntytie 2) seurakuntasalissa tiistaisin aina klo 18 alkavan iltamessun jälkeen, noin klo 18.30–21. Olet tervetullut mukaan keskustelemaan, viihtymään ja tukemaan yhdistyksen työtä. Tuemme erityisesti molempien Helsingin katolisten seurakuntien lapsia, nuoria ja seniori-ikäisiä sekä pyrimme siinä sivussa itsekin kasvamaan ja viisastumaan.

Syksyn kokoontumisillat:

19.9.	Isä Rafal Czernian aiheena on Fatiman Neitsyt Marian viesti maailmalle.
3.10.	Messu Myllyjärvellä karmeliittojen luona klo 18.
17.10	Katolinen kirkko Fidel Castron kommunistisessa Kuubassa. Kirkkohistorian tohtorikoulutettava Petra Kuivala kertoo löydöistään.
7.11.	Aihe avoin. Messussa muistetaan erityisesti Teresa-vainajia.
25.11. (la)	Myyjäisten valmistelua klo 10–14
26.11. (su)	Myyjäiset messun jälkeen klo 11–14
12.12.	Joulujuhla

Ota yhteyttä:

Pirjo Uronen, puheenjohtaja
p. 050 3750318
pirjo.uronen@luukku.com

Marja Kuparinen, sihteeri
p. 040 5819211
marja.t.kuparinen@gmail.com

Stella Maris

Sirkkoontie 22, 09630 Koisjärvi
puh. 050 3055304
sähköposti stellamaris@katolinen.fi
www.stellamaris.fi
Säästöpankki: FI55 4006 2220 0136 11

Verbi Dei sono
Schola cantorum

Gregoriaanista laulua häihin, hautajaisiin ja muihin tilaisuuksiin. *Gregorian chant for weddings, funerals and other occasions.*
Yhteys, *Contact*: Markus Mäkelä 044-5021206.

Huom! Kaikkia ilmoittajia ja kirjoittajia pyydetään painokkaasti pitämään kiinni sivun 2 alalaidassa annetuista aineiston viimeisistä jättöpäivistä (deadline). Toimitus ei voi taata, että viimeisen jättöpäivän jälkeen toimitettuja muutoksia ehdittäisiin huomioida. Deadline on aina 10 päivää ennen lehden julkaisupäivää, joka on kuukauden toinen perjantai.

Suomen Caritas ry
Caritas Finland rf

Suomen Caritaksen uusi toimisto sijaitsee Meilahdessa Kuusitiellä, hiippakunnan tiloissa jossa toimii myös Katekeettinen keskus.

Caritaksen aukioloajat vaihtelevat, joten sovithan vierailuajan etukäteen. Vanha lankanumero ei ole enää käytössä.

Uusi osoite: **Kuusitie 6, 00270 Helsinki**
Puh/tfn/ph **0400 911874** • *E-mail* **caritas@caritas.fi**

www.caritas.fi

Katolinen kirjallisuus netistä

www.katolinenkirjakauppa.net

Vastakkainasettelusta yhteyteen

Paikallisekumeeninen foorumi Lohjalla perjantaina 6.10.2017

Paikallisekumeeninen foorumi kokoaa yhteen eri puolilla maatamme toimivia ekumeenisten työryhmien jäseniä ja ekumeniasta kiinnostuneita. Foorumi kokoontuu 6.10.2017 Lohjalla. Valtakunnallisen ekumeenisen neuvoston ja paikallisten työryhmien vuorovaikutus ja yhteydenpito saavat foorumissa konkreettisen muodon.

Vastakkainasettelusta yhteyteen on vuonna 2013 julkaistu asiakirja, joka luo perustaa reformaation 500-vuotisen historian ekumeeniselle muistamiselle yhdessä – vastakkaisella tavalla kuin aiempien satavuotisjuhlien aikaan.

Luterilais-katolinen yksseyskomissio kutsuu kaikki kristityt tutkimaan raporttiaan avoimin mielin ja kulkemaan yhteistä polkua kohti täyttä, näkyvää Kirkon ykseyttä. Asiakirja sisältää myös viisi innostavaa ja käytännöllistä toimintaohjetta kirkoille. Näiden merkitystä kristityille käsitellään Paikallisekumeenisessa foorumissa.

Osallistuminen foorumiin on maksutonta, mutta etukäteen **ilmoittautumista edellytetään 20.9. mennessä: piia.korpijaakko@evl.fi**

Sydämellisesti tervetuloa!

Suomen Ekumeeninen Neuvosto,
Paikallisekumenian jaosto
Lohjan kristilliset seurakunnat

- **Pyhän Laurin kirkko,** *Kirkkokatu 1*
- **seurakuntakeskus,** *Sibeliuksenkatu 2*
- **Vapaakirkko,** *Metsolankatu 16*

9.00 aamuhartaus, Pyhän Laurin kirkko

9.20 kirkon esittely

9.45 aamukahvi, seurakuntakeskus

10.00 Vastakkainasettelusta yhteyteen – ekumeeniset toimintaohjeet ja käytäntö
dosentti Tomi Karttunen (ev.-lut.)
isä Toan Tri Nguyen (kat.)
kommenttipuheenvuorot:
isä Kalevi Kasala (ort.), pastori Hannu Lahtinen, Vapaakirkko, keskustelua

12.15 lounas

13.15 siirtyminen Vapaakirkkoon

13.30 tervetulosanat, Vapaakirkon edustaja

14.00 ajankohtaista ekumeniassa, iltapäiväkahvi kuulumiskierroksen lomassa:

- *paikallisekumeeniset kuulumiset, johtaa rekisterinjohtaja Veijo Koivula*
- *Herran käsi on voimallinen – Ekumeeninen rukousviikko 2018, hallintosihteeri Sirpa-Maija Vuorinen*
- *Omalla äänellä – Ekumeeninen vastuuviikko 2017, koordinaattori Katariina Väisänen.*
- *kansainväliset ja kansalliset ekumeeniset kuulumiset, pääsihteeri Mari-Anna Pöntinen*

16.00 päätöshartaus
Vapaakirkko/Lohjan seurakunta, mahdollisuus vierailla Karjalan valistajien kirkossa, Nahkurink. 4

Yhdistykset & yhteisöt (jatkoa sivulta 19)

Marian legioona

kokoontuu joka perjantai Pyhän Marian seurakuntasalissa iltamessun ja adoraation jälkeen noin klo 19. • Legion of Mary meets every Friday at St. Mary's parish hall after the Mass and adoration, ca. at 19:00.

Seniorit

Tiistaina 19.9. messu Pyhän Henrikin katedraalissa kello 14.00 ja sen jälkeen kahvitilaisuus seurakuntasalissa. Tervetuloa!

Suomen Samaritas-apu ry

Finlands Samaritas-hjälp rf • Kotisivu sites.google.com/site/suomensamaritas • Pankkiyhteys FI81 1478 3000 7283 16 • Sihteeri Miira Kuhlberg, gsm 044-3336767, E-mail miira.makela@welho.com.

Teresa ry

Teresa-illat pidetään Pyhän Marian kirkon (Mäntytie 2) seurakuntasalissa tiistaisin aina klo 18 alkavan iltamessun jälkeen, noin klo 18.30. • Ota yhteyttä: Pirjo Uronen, puheenjohtaja, p. 050 3750318, pirjo.uronen@luukku.com, Marja Kuparinen, sihteeri, p. 040 5819211, marja.t.kuparinen@gmail.com.

Seurakunnat ja ohjelmat • Parishes and programs • 8.9.–15.10.

HELSINKI

Pyhän Henrikin katedraaliseurakunta

Pyhän Henrikin aukio 1, 00140 Helsinki. Puh. 09-637853, fax 09-6224618. Sähköposti henrik@katolinen.fi. Kotisivu henrik.katolinen.fi.

• La 17.40 vesper, 18.00 aattomessu. Su 9.30 messu englanniksi, 11.00 päämessu, 12.30 erikielisiä messuja, perhemessu tai 13.00 gregoriaaninen messu, 18.00 iltamessu. Ma, ke, pe 18.00 messu, ti ja to 7.30 messu. Ke 17.30 ruusukkorukous, pe 17.30 adoraatio. Ke, la 19.30 Neokatekumenaaliyhteisön liturgia. Rippiaika la 17.00-17.45 ja ma, ke, pe 17.30 sekä ennen sunnuntain messuja ja sopimuksen mukaan.
• *Sat. 17.40 Vespers, 18.00 Mass in Finnish. Sun. 9.30 Mass in English, 11.00 High Mass in Finnish, 12.30 Mass in other languages, Family Mass or 13.00 Gregorian Mass, 18.00 Mass in Finnish. Mon., Wed., Fri. 18.00 Mass in Finnish, Tues. and Thurs. 7.30 Mass in Finnish. Wed. 17.30 Rosary, Fri. 17.30 Adoration. Wed., Sat. 19.30 Liturgy of the Neocatechumenal Way. Confessions Sat. 17.00-17.45, Mon., Wed., Fri. 17.30, as well as before Masses on Sunday and by appointment.*

9.9. la 10.00 harjoitus ja rippi kirkossa vahvistuksen sakramenttia varten, 17.40 vesper, 18.00 aattomessu
10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 11.15 messu Tapanilassa, 12.30 messu ja vahvistuksen sakramentti, 13.45-17.45 adoraatio, 18.00 iltamessu
11.9. ma 18.00 kirjallisuuspiiri
12.9. ti 18.00 Catholic Students' Club: ruusukko ja messu
14.9. to 18.00 elokuvakerho
16.9. la 10.00-12.45 ensikommuunio-opetus, 17.40 vesper, 18.00 aattomessu
17.9. su kirkkovuoden 24. sunnuntai: 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 12.30 messu ruotsiksi/Mässa på svenska, 14.00 messu portugaliksi, 15.00 messu Porvoossa, 18.00 iltamessu
18.9. ma 18.30 johdantokurssi
19.9. ti 14.00 seniorit, 19.00 katekeesi aikuisille
21.9. to 18.00 lectio divina, 19.00 katekeesi aikuisille
23.9. la 10.45-13.00 vahvistusopetus, 17.40 vesper, 18.00 aattomessu
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 11.15 messu Tapanilassa, 12.30 messu italiaksi/Messa in italiano, 16.00 ukrainalainen liturgia, 18.00 iltamessu
25.9. ma 18.30 jatkokurssi
26.9. ti 18.00 Catholic Students' Club: ruusukko ja messu, 19.00 katekeesi aikuisille
28.9. to 19.00 katekeesi aikuisille
30.9. la 17.40 vesper, 18.00 aattomessu
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 13.00 gregoriaaninen messu, 16.30 messu espanjaksi/Santa Misa en Castellano, 18.00 iltamessu
2.10. ma 18.30 johdantokurssi
3.10. ti 19.00 katekeesi aikuisille
5.10. to 19.00 katekeesi aikuisille
7.10. la 10.45-13.00 vahvistusopetus, 17.40 vesper, 18.00 aattomessu
8.10. su kirkkovuoden 27. sunnuntai: 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 11.15 messu Tapanilassa, 12.30 perhemessu, 13.45-17.45 adoraatio, 18.00 iltamessu
9.10. ma 18.00 kirjallisuuspiiri
10.10. ti 18.00 Catholic Students' Club: ruusukko ja messu, 19.00 katekeesi aikuisille
12.10. to 18.00 elokuvakerho, 19.00 katekeesi aikuisille (Huom.! kabinetissa)
14.10. la 17.40 vesper, 18.00 aattomessu
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai: 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 12.30 messu ruotsiksi/Mässa på svenska, 14.00 messu portugaliksi, 15.00 messu Porvoossa, 18.00 iltamessu

DIASPORA
Porvoo (ort. kirkko, Tattarinmalmi): 17.9., 15.10. su 15.00
Tapanila (Veljestentie 6, Helsinki): 10.9., 24.9., 8.10. su 11.15

Pyhän Marian seurakunta

Mäntytie 2, 00270 Helsinki. Puh. 09-2411633, fax 09-2411634. Sähköposti maria@katolinen.fi. Kotisivu maria.katolinen.fi.

• La 9.30 (tai 11.00, katso ohjelma alla) messu, 18.00 aattomessu suomeksi. Su 9.30 ruusukkorukous, 10.00 päämessu suomeksi, 11.30 (1. su ruotsi, 2. su perhemessu englanniksi, 3. su vietnami, 4. su perhemessu suomeksi, 5. su saksa), 12.45 messu afrikkalaisille, 14.30 messu tagalogiksi (2. ja 4. su), 16.00 messu puolaksi, 17.30 ruusukkorukous englanniksi, 18.00 messu englanniksi. Ma, ke, pe 7.30 laudes, 8.00 messu. Ma, ti, ke, to, pe 17.15-17.50 adoraatio, 18.00 iltamessu. Rippitilaisuus ma, ti, ke, to, pe, la 16.45–17.05, su 9.30-9.50 ja 17.30–17.50. Seurakunnan kanslia avoinna ma-pe 10.00-14.00.
• *Sat. 9.30 (or 11.00, see programme below) Mass in Finnish, 18.00 Mass in Finnish. Sun. 9.30 Rosary in Finnish, 10.00 High Mass in Finnish, 11.30 (1st Sun. Swedish, 2nd Sun. Family Mass in English, 3rd Sun. Vietnamese, 4th Sun. Family Mass in Finnish, 5th Sun. German), 12.45 Mass for Catholics from Africa, 14.30 Mass in Tagalog (2nd and 4th Sun.), 16.00 Mass in Polish, 17.30 Rosary in English, 18.00 Mass in English. Mon., Wed., Fri. 7.30 Laudes, 8.00 Mass in Finnish. Mon., Tues., Wed., Thurs.. Fri. 17.15-17.50 Adoration, 18.00 Mass in Finnish. Confessions Mon., Tues., Wed. Thurs., Fri., Sat. 16.45-17.05, Sun. 9.30-9.50 and 17.30-17.50. Parish office open Mon.-Fri. 10.00-14.00.*

9.9. la 9.30 messu, 10.00 opetus vahvistuksen sakramenttia varten, 18.00 messu
10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 11.30 perhemessu englanniksi/Family Mass in English, 12.45 messu afrikkalaisille/Mass for Catholics from Africa, 14.30 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
17.9. su kirkkovuoden 24. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 11.30 messu vietnamiksi, 12.45 messu afrikkalaisille/Mass for Catholics from Africa, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
22.9. pe 8.00 messu, 18.00 piispanmessu, Jeesuksen pyhän sydämen veljeskunnan Suomeen saapumisen 110-vuotisjuhla
23.9. la 9.30 messu, 10.00–13.00 opetus vahvistuksen sakramenttia varten Englantilaisessa koulussa, 18.00 messu
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 11.30 perhemessu, 12.45 messu afrikkalaisille/Mass for Catholics from Africa, 14.30 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
30.9. la 10.00–14.00 lauantaikurssi Englantilaisessa koulussa, 11.00 messu, 18.00 messu
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 piispanmessu ja vahvistuksen sakramentti, 11.30 messu ruotsiksi/Mässa på svenska, 12.45 messu afrikkalaisille/Mass for Catholics from Africa, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
4.10. ke 8.00 messu, 14.00 messu ja Maria-klubi, 18.00 messu
8.10. su kirkkovuoden 27. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 11.30 perhemessu englanniksi/Family Mass in English, 12.45 messu afrikkalaisille/Mass for Catholics from Africa, 14.30 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 11.30 messu vietnamiksi, 12.45 messu afrikkalaisille/Mass for Catholics from Africa, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English

DIASPORA
Espoo (Olarin kappeli, Kuunkehrä 4): 1.10., 5.11., 3.12. su 16.00
Hyvinkää (Vanha kirkko, Uudenmaankatu 13): 30.9., 14.10., 25.11., 9.12. la 16.00
Karjaa (Pyhän Katariinan kirkko, Lärkkullantie 26): 16.9., 7.10., 18.11., 2.12. la 14.00

TURKU

Pyhän Birgitan ja autuaan Hemmingin seurakunta

Ursininkatu 15a, 20100 Turku. Puh. 02-2314389, fax 02-2505090. Sähköposti birgitta@katolinen.fi. Kotisivu birgitta.katolinen.fi.

• Su 9.00 messu latinaksi, ruotsiksi tai suomeksi, 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, kuukauden 1. su: 12.30 messu puolaksi, kuukauden 2. su: 12.30 messu vietnamiksi, 18.00 iltamessu englanniksi. Ke, pe, la 7.30 aamumessu, ti, to 18.00 iltamessu. To 17.30 adoraatio. Rippitilaisuus puoli tuntia ennen messuja ja sopimuksen mukaan.
• *Sun. 9.00 Mass in Latin, Swedish or Finnish, 10.00 Rosary, 10.30 High Mass in Finnish, 1st Sunday of each month: 12.30 Mass in Polish, 2nd Sunday of each month: 12.30 Mass in Vietnamese, 18.00 Mass in English. Wed., Fri., Sat. 7.30 Mass in Finnish, Tues., Thurs. 18.00 Mass in Finnish. Thurs. 17.30 Adoration. Confessions half an hour before Mass and by appointment. Masses also in other cities. (See the Mass schedule for diaspora below.)*

8.9. pe 18.00 messu Porissa
9.9. la 16.00 piispanmessu ja vahvistuksen sakramentti
10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 9.00 messu ruotsiksi/Mässa på svenska, 10.30 päämessu, 12.30 messu vietnamiksi, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
16.9. la 10.00 messu ruotsiksi Ahvenanmaalla/Mässa på Åland
17.9. su kirkkovuoden 24. sunnuntai: 9.00 messu latinaksi, 10.30 päämessu, 12.30 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 15.00 messu Eurajoella, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
23.9. la 9.30 katekeesi, 13.00 perhemessu
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 9.00 messu suomeksi, 10.30 päämessu, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 9.00 messu ruotsiksi/Mässa på svenska, 10.30 päämessu, 12.30 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
6.10. pe 18.00 messu Porissa
7.10. la 16.00 piispanmessu Naantalissa
8.10. su seurakuntamme nimikkojuhla: 9.00 messu suomeksi, 10.30 juhlamessu, 12.30 messu vietnamiksi, 15.00 messu Eurajoella, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
14.10. la 9.30 katekeesi, 13.00 perhemessu, 10.00 messu ruotsiksi Ahvenanmaalla/Mässa på Åland
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai: 9.00 messu latinaksi, 10.30 päämessu, 12.30 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 18.00 messu englanniksi/Mass in English

Huom.! Messu tagalogiksi kuukauden kolmantena sunnuntaina klo 12.30.
Mass in Tagalog at 12.30 on the 3rd Sunday of each month.

KATEKEESI 23.9., 14.10. la 9.30

DIASPORA
Ahvenanmaa (ev.lut. kirkko, St.Mårtensgården, Hindersböle): 16.9., 14.10. la 10.00
Eurajoki (ev.lut. kirkko, Kukkapolku 2): 17.9., 8.10. su 15.00
P**ori** (ort. kirkko, Maantiekatu 46): 8.9., 6.10. pe 18.00

Huom! Lauantaina 7.10. piispanmessu Naantalissa klo 16.00. Lisätietoja seurakunnasta.

JYVÄSKYLÄ

Pyhän Olavin seurakunta

Yrjönkatu 36, 40100 Jyväskylä. Puh. 014-612659, fax 014-612660. Sähköposti olavi@katolinen.fi. Kotisivu olavi.katolinen.fi.

• Su 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00 messu englanniksi. Ma 18.00 messu, ti 7.00 messu sisarten kappelissa, 18.00 gregoriaaninen messu, ke 18.00 messu, to 18.00 adoraatio ja 18.30 messu, pe 7.00 messu sisarten kappelissa. La 10.00 messu (kerran kuussa perhemessu 12.15). Parannuksen sakramentti ma, ti, ke, to 17.30-17.55, la 9.30-10.55 ja su 10.00-10.25 tai sopimuksen mukaan.
• *Sun. 10.00 Rosary, 10.30 High Mass, 12.00 Mass in English. Mon. 18.00 Mass, Tues. 7.00 Mass in Sisters' Chapel, 18.00 Gregorian Mass, Wed. 18.00 Mass, Thurs. 18.00 Adoration and 18.30 Mass, Fri. 7.00 Mass in Sisters' Chapel. Sat. 10.00 Mass (Family Mass in Finnish once a month at 12.15). Confessions Mon., Tues., Wed., Thurs. 17.30-17.55, Sat. 9.30-10.55. and Sun. 10.00-10.25 or by appointment. For the latest updated program, see olavi.katolinen.fi.*

10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00 messu englanniksi/Mass in English
14.9. to pyhän ristin ylentäminen: 18.00 adoraatio ja messu
16.9. la 9.00 katekeesi, 12.30 perhemessu
17.9. su kirkkovuoden 24. sunnuntai: 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00 messu englanniksi/Mass in English
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00 messu englanniksi/Mass in English
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00 messu englanniksi/Mass in English
8.10. su kirkkovuoden 27. sunnuntai: 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00 messu englanniksi/Mass in English
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00 messu englanniksi/Mass in English

JOHDANTOKURSSI
Katekeesi aikuisille alkaen 8.9. klo 18.00.
Tarkempi ohjelma seurakunnan kotisivulla.

KATEKEESI 16.9., 21.10. la 9.00

Mahdollisista poikkeuksista ja lisäyksistä ilmoitetaan seurakunnan verkkosivuilla ja ilmoitustaululla.

TAMPERE

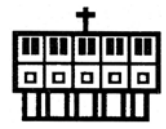

Pyhän ristin seurakunta

Amurinkuja 21 A, 33230 Tampere. Puh. 03-2127280. Sähköposti risti@katolinen.fi. Kotisivu risti.katolinen.fi.

• Su 10.00 ruusukkorukous, 10.30 päämessu, 16.30 ruusukko englanniksi, 17.00 messu englanniksi. Ma, ke, to, pe 18.00 messu. Ke 17.40 vesper, ti, to ja pe 18.30 adoraatio. La messuaika vaihtelee. Rippi joka päivä puoli tuntia ennen messua tai sopimuksen mukaan. Huom. matkat, katekeesipäivät ja lastenkerhot yms. saattavat aiheuttaa muutoksia arkimessujen aikoihin. Varsinkin lauantain messuajat vaihtelevat. Tarkista ajat kirkon ilmoitustaululta.
• *Sun. 10.00 Rosary, 10.30 High Mass in Finnish, 16.30 Rosary in English, 17.00 Mass in English. Mon., Wed., Thurs., Fri. 18.00 Mass. Wed. 17.40 Vespers, Tues., Thurs. and Fri. 18.30 Adoration. Sat. Mass time varies. Confessions every day half an hour before Mass or by appointment. Please check the bulletin board at the back of church for possible changes. Masses also in other cities. (See the Mass schedule for diaspora below.)*

9.-10.9. la-su kurssi uskonnonopettajille ja vanhemmille "Miten kerron uskosta lapsille?"

Yhdistykset • Societies • Muut • Others

10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
16.9. la 9.50 katekeesi, 14.00 perhemessu
17.9. su kirkkovuoden 24. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 14.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 12.00 messu vietnamiksi, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
30.9. la 10.30 lastenkerho, 12.30 perhemessu
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
7.10. la 11.00 rippi ja harjoitus vahvistuksen sakramenttia varten
8.10. su kirkkovuoden 27. sunnuntai: 10.30 piispanmessu ja vahvistuksen sakramentti, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 14.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.00 messu englanniksi/Mass in English

KATEKEESI
Tampere: 16.9. la 9.50

DIASPORA
Hämeenlinna (ort. kirkon seurakuntasali, Matti Alangon katu 11): su klo 15.00: 1.10.
Kokkola (ort. rukoushuone, Katariinankatu 3): klo 16.00: su 10.9., la 28.10.
Pietarsaari (Pyhän Mikaelin kappeli, Kappelintie 5): klo 12.00: su 10.9., su 24.9., la 30.9., la 14.10., su 29.10.
Seinäjoki (seurakuntasali, Lakeuden Risti, Ala-Kuljunkatu 1): la klo 18.00: 16.9., 21.10.
Vaasa (Jeesuksen pyhän sydämen kappeli, Rauhankatu 8 C 22): klo 16.00: la 9.9., su 24.9., la 30.9., la 14.10., su 29.10.

KOUVOLA

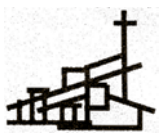

Pyhän Ursulan seurakunta

Valimontie 1, 45100 Kouvola. Puh. 05-5444 110. Sähköposti ursula@katolinen.fi. Kotisivu ursula.katolinen.fi.

• Su 11.00 (1., 2., 4. ja 5. su) tai 18.00 (3. su) päämessu, to 18.00 iltamessu. Joka kuukauden 1. pe messu ja adoraatio klo 18.00. Rippitilaisuus puoli tuntia ennen messuja ja sopimuksen mukaan. Kirkkoherra tavattavissa parhaiten torstaisin.
• *Sun. 11.00 Mass in Finnish (1st, 2nd, 4th and 5th Sun.) or 18.00 (3rd Sun.). Thurs. 18.00 Mass in Finnish. 1st Friday of each month 18.00 Mass and Adoration. Confessions half an hour before Mass and by appointment. Pastor most easily contacted on Thursdays. Masses also in other cities. (See the Mass schedule for diaspora below.)*

8.9. pe autuaan Neitsyt Marian syntymä: 18.00 messu
10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 11.00 messu
14.9. to pyhän ristin ylentäminen: 18.00 messu
17.9. kirkkovuoden 24. sunnuntai: 18.00 messu
21.9. to pyhä apostoli Matteus: 18.00 messu
23.9. la 13.00 perhemessu
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 11.00 messu
28.9. to 18.00 messu
29.9. pe pyhät arkkienkelit Mikael, Gabriel ja Rafael: 18.00 messu
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 11.00 messu
5.10. to 18.00 messu
6.10. pe kuukauden 1. perjantai: 18.00 messu ja adoraatio
8.10. su kirkkovuoden 27. sunnuntai: 11.00 messu
12.10. to 18.00 messu
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai: 18.00 messu

DIASPORA
Hamina: Sopimuksen mukaan seurakuntalaisten kodeissa
Kotka (ort. seurakuntakeskus, Kymenlaaksonkatu 2): 10.9., 8.10. su 16.00
Lahti (ort. kirkko): 7.10. la 15.00
Lappeenranta (Linnoituksen ort. kirkko): 17.9., 15.10. su 12.00

KATEKEESI
Kouvola (seurakuntasali): 23.9., 28.10. la 11.00-13.00 (opetuksen jälkeen messu)
Lahti (ort. kirkon seurakuntasali): 7.10. la 13.00-15.00
Kotka ja Lappeenranta: sopimuksen mukaan

SYYSTALKOOT
Kouvolassa lauantaina 21.10. klo 12.00. Mukaan tarpeelliset työvälineet sekä eväitä grillijuhlaa varten. Tervetuloa!

OULU

Nasaretin pyhän perheen seurakunta

Liisantie 2, 90560 Oulu. Puh ja fax 08-347834. Sähköposti perhe@katolinen.fi. Kotisivu perhe.katolinen.fi

• Su 10.00 messu englanniksi, 11.15 päämessu. Ma, ti, ke, pe 17.00 iltamessu. Ti, ke, la 19.30 neokatekumenaaliyhteisön liturgia. Rippitilaisuus pe 17.30-18.30, puoli tuntia ennen messua ja sopimuksen mukaan.
• *Sun. 10.00 Mass in English, 11.15 High Mass in Finnish. Mon., Tues., Wed., Fri. 17.00 Mass in Finnish. Tues., Wed., Sat. 19.30 Liturgy of the Neocatechumenal Way. Confessions Fri. 17.30-18.30, half an hour before Mass and by appointment. Masses also in other cities. (See the Mass schedule for diaspora below.)*

10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 10.00 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.30 messu Rovaniemellä
17.9. su kirkkovuoden 24. sunnuntai: 10.00 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Kemissä
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 10.00 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 piispanmessu ja vahvistuksen sakramentti, 17.30 messu Kajaanissa
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 10.00 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Torniossa
8.10. su kirkkovuoden 27. sunnuntai: 10.00 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.30 messu Rovaniemellä
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai: 10.00 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Kemissä

PERHEMESSU
9.9., 16.9., 14.10., 21.10. la 11.30

SAKRAMENTTIOPETUS
Ensikommuunioryhmä, Jeesuksen pyhän sydämen ryhmä ja väliryhmä: 9.9., 14.10., 11.11. la 10.00
Vahvistusryhmä: 16.9., 21.10., 18.11. la 10.00
Huom! Vahvistusretretti Oulussa 23.9. la 10.00

USKONNONOPETUS
Oulu: -
Utajärvi: ma 11.9., to 14.9., ma 18.9., to 21.9. klo 19.00

DIASPORA
Kajaani: 24.9. su 17.30
Kemi (Lehtokatu 31): 17.9., 15.10. su 17.00
Tornio (Lukiokatu 1): 1.10. su 17.00
Raahe (Brahenkatu 2): 22.10. su 17.00 (Huom.! ei sananpalvelusta 24.9.)
Rovaniemi (Ounasvaarantie 16): 10.9., 8.10. su 17.30
Utajärvi: 15.9. pe 19.00

KUOPIO

Pyhän Joosefin seurakunta

Lönnrotinkatu 24, 70500 Kuopio. Puh. 044-3657142, 0449744608. Sähköposti joosef@katolinen.fi. Kotisivu joosef.katolinen.fi.

• Su 11.00 päämessu. Ma, ti, ke, pe 18.00 messu. To 18.00 adoraatio ja messu. La 19.00 Neokatekumenaaliyhteisön liturgia. Rippiaika su 10.30-10.50 ja sopimuksen mukaan.
• *Sun. 11.00 High Mass in Finnish. Mon., Tues., Wed., Fri. 18.00 Mass in Finnish. To 18.00 Adoration followed by Mass. Sat. 19.00 Liturgy of the Neocatechumenal Way. Confessions Sun. 10.30-10.50 and by appointment.*

10.9. su kirkkovuoden 23. sunnuntai: 11.00 päämessu, 11.00 messu Mikkelissä, 17.00 messu Joensuussa
17.9. su kirkkovuoden 24. sunnuntai: 11.00 päämessu, 11.00 messu Mikkelissä, 17.00 messu Joensuussa
24.9. su kirkkovuoden 25. sunnuntai: 11.00 päämessu, 11.00 messu Mikkelissä, 17.00 messu Joensuussa
1.10. su kirkkovuoden 26. sunnuntai: 11.00 päämessu, 11.00 messu Mikkelissä, 17.00 messu Joensuussa
8.10. su kirkkovuoden 27. sunnuntai: 11.00 päämessu, 11.00 messu Mikkelissä, 17.00 messu Joensuussa
15.10. su kirkkovuoden 28. sunnuntai: 11.00 päämessu, 11.00 messu Mikkelissä, 17.00 messu Joensuussa

Huom! Adoraatio perjantaisin klo 17.30. Adoraation jälkeen messu.

DIASPORA:
Mikkeli (Huom.! uusi sijainti: Lähemäen seurakuntatalo, Paukkulantie 27): joka sunnuntai klo 11.00
Savonlinna (Pääskylahden ev.-lut. kirkko, Kaartilantie 62): ilmoitetaan myöhemmin
Joensuu (ort. seminaarin kappeli: Torikatu 41): joka sunnuntai klo 17.00

Toimistot

Katekeettinen keskus

Kuusitie 6, 00270 Helsinki. Puh. 09-2416095. Sähköposti katekeesi@katolinen.fi. Kotisivu: katekeesi.katolinen.fi.

Katolinen tiedotuskeskus

Pyhän Henrikin aukio 1 B, 00140 Helsinki. Puh. 09-6129470. Sähköposti info@katolinen.fi. Kotisivu: katolinen.fi. Auki ma-pe 10-16.

Keskukset

Stella Maris

Sirkkoontie 22, 09630 Koisjärvi. Puh. 050-305 5304, email: stellamaris@katolinen.fi. Kotisivu stellamaris.fi. Pankkiyhteys FI55 4006 2220 0136 11 (ITELFIHH) • Emäntä Marja-Leena Hänninen • Johtaja isä Toan Tri Nguyen, puh. 050-361 7942, email: tri.nguyen@katolinen.fi • Hengellinen toiminta: isä Gianni Sgreva CP, puh. 040-1382881, email: totustuus@hotmail.it

Suomen Caritas

Uusi osoite: Kuusitie 6, 00270 Helsinki. Puh. 0400 911874. Sähköposti caritas@caritas.fi. Kotisivu www.caritas.fi. Aukioloajat vaihtelevat, sovithan tapaamisesta etukäteen.

Studium Catholicum

Ritarikatu 3 b A, 00170 Helsinki. Puh. 09 612 06711, fax 09 61206710. Sähköposti: kirjasto@studium.fi • **Messut** maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 12.00 • **Kirjaston** aukioloajat maanantai-perjantai 13.00-18.00 • **Holy Mass** in English at the Studium Catholicum Mondays, Wednesdays, and Fridays at 12.00 • **Library** opening hours Monday-Friday 13.00-18.00. • Lisätietoja luennoista ja muusta toiminnasta kotisivulla www.studium.fi. Också på svenska. More information available in English at www.studium.fi.

Yhdistykset & yhteisöt

Academicum Catholicum

Syksyn 2017 luennoista ks. ilmoitus s. 13.
Föreläsningar hösten 2017, se annons s. 13.

Birgittalaisoblaatit

Birgittalaisoblaatit – luostarisääntökunnan maallikkojen ryhmä. Kotisivut: www.kolumbus.fi/birgitta.turku/oblaatit. • Birgittalaisoblaatit kokoontuvat noin kerran kuukaudessa Turun birgittalaisluostarissa moderaattorin, isä Toan Tri Nguyenin, ja luostarin ylisisaren äiti M. Bernabén johdolla. Aluksi kokoonnutaan yhdessä birgittalaissisarten kanssa kello 16.30 vesperiin ja adoraatioon. • Yhteyshenkilö: Raija Markkula, e-mail: raija.markkula7/gmail.com, puhelin: 040 578 3024.

Catholic Students' Club

Rosary and Holy Mass or Adoration in Latin with Readings and Homily in English in Saint Henry's Cathedral on the following **Tuesday evenings at 18.00: September 12 & 26, October 10 & 24, November 7 & 21, December 5 & 19** • Afterwards, a nice get-together in the parish hall. Welcome! More information: cschelsinki.wordpress.com.

Fransiskaanimaallikot OFS

Ordo Franciscanus Saecularis • Syksy 2017 – 69. toimintavuosi • Ohjelmalliset kokoukset tiistaisin kerran kuukaudessa klo 16-18 Pyhän Marian seurakuntasalissa, jonka jälkeen mahdollisuus iltamessuun klo 18. Päivät ja aiheet: • **12.9.** Fransiskaanit Itämerellä/Jarno Tarkoma OFS • **10.10.** Pyhän Francisuksen "Fioretti" /Pauli Annala • **14.10.** (lauantai) Hiljetymispäivä aiheena "Armo", Pyhän Henrikin seurakuntasalissa, lisätietoa lähempänä. • **14.11.** Herman Hesse/Marjatta Tarkoma OFS • **12.12.** Katolilaiset 100 v. itsenäisessä Suomessa/veli Gabriel Salmela OP • Lisätietoja kotisivuilla: fransiskaanimaallikot.blogspot.fi.

Gregorius-yhdistys

Societas Sancti Gregorii Magni • Kotisivu gregoriusyhdistys.wordpress.com. • Puheenjohtaja Marko Tervaportti, mtervaportti@gmail.com. Moderaattori Anders Hamberg. • Messuista ilmoitetaan yhdistyksen Facebook-sivulla, jota kaikki pääsevät lukemaan.

Jeesuksen pyhän sydämen maallikot (SCJ)

Moderaattori Peter Gebara SCJ. Puheenjohtaja Silvia Bertozzi, silvia.bertozzi@gmail.com. • Helsinki: yhdyshenkilö Silvia Bertozzi, silvia.bertozzi@gmail.com. • Helsingin kokoukset joka kuukauden ensimmäisenä torstaina Pyhän Marian seurakuntasalissa iltamessun ja adoraation jälkeen. • Tampere: Yhdyshenkilö Sinikka Meurman, gsm 040-4197077, E-mail sinikka.meurman@gmail.com • Turku: Yhdyshenkilö Hilkka Bernard, gsm 040-5243676, E-mail hilkka.bernard@hotmail.com

Kirjallisuuspiiri

jatkaa kokoontumisiaan Henrikin seurakuntasalissa maanantaisin kerran kuussa klo 18. Syyskauden ohjelma: **11.9.** Kaarlo Stenvall: Stenvallit stadissa. Kirjoittaja on Aleksis Kiven veljen Albertin pojanpojan poika. • **9.10.** Elsa Ferrante: Loistava ystäväni. • **6.11.** Jari Tervo: Matriarkka. • **4.12.** Kirjavalinta vielä avoin. Kaikki kirjojen ystävät sydämellisesti tervetulleita! Tarjolla myös kupponen kahvia tai teetä keskustelun vauhdittamiseksi.

Karmeliittamaallikot (OCDS)

Vastuuhenkilö: Eeva Kaario-Kela OCDS, gsm 050-3562427, postitusosoite Martintie 19, 02270 Espoo. Kotisivu: https://sites.google.com/site/karmeliittamaallikot.

Katolista elämää - jatkokurssi

Tarpeelliseksi havaittu jatko- tai paremminkin täydennyskurssi jatkuu kerran kuussa seuraavina **maanantai-iltoina klo 18.30** iltamessun jälkeen Henrikin seurakuntasalissa (tarjolla on myös kupponen teetä tai kahvia ruumiin virkistykseksi). • **25.9.** isä Oskari Juurikkala kertoo aiheesta papista paaviksi - mitä vaatimuksia ja edellytyksiä kutsumuksen saaneelta odotetaan. • **23.10.** Eeva Kaario kertoo vainajien päivään ja pyhäinpäivään liittyvistä rukouksista ja tavoista. • **20.11.** Isä Tri kertoo aneista - mitä, miksi ja kuinka. • **18.12.** Joulun merkityksestä.

Maallikkodominikaanit OP

Laici ordinis praedicatorum • Vastuuhenkilö: Nikodemus Heikman OP, puh. 050-564 0686, sähköposti: nikodemus.heikman@gmail.com. Kotisivu maallikkodominikaanit.blogspot.fi.

Maria-klubi

Kuukauden 1. keskiviikkona klo 14.00 alkaen messulla kirkossa ja jatkuu srk-salissa esitelmän ja kahvituksen merkeissä. Tervetuloa! • **4.10.** Isä Ryszard Mis SCJ: Kiirastulioppi • **1.11.** Isä Raimo Goyarrola: Eutanasia • **13.12.** Poikkeuksellisesti adventin vietto.

Birgittalaisluostarin rauhassa

Eremo SS. Salvatore Napolinlahdella

Moni Fideksen lukija tuntee hyvin birgittalaisluostarit Suomen Turussa ja Viron Piritassa, jotkut ovat tutustuneet niihin myös muualla, ainakin Ruotsissa, ehkä Pohjois-Saksassa ja tietenkin Roomassa, jossa Casa Santa Brigida Farnese-aukion laidalla kaupungin historiallisessa keskustassa on jo legendaarinen vierailukohde.

Monet katoliset sääntökunnat tarjoavat majoituspalveluita matkustajille ja pyhiinvaeltajille luostareissaan ja muissa ylläpitämissään taloissa. Hinnat ja palvelut vaihtelevat suuresti, ja tarjontaa on paljon varsinkin siellä, missä katolisella kirkolla on pitkät juuret. Tässä joukossa birgittalaissisarten ylläpitämät vieraskodit tunnetaan korkeasta laadustaan ja erityisen hyvästä ruoastaan. (Italiassa aamiainen on harvoin erityisen runsas, mutta sitäkin herkullisempaa on aterioida birgittalaisilla lounaalla tai illallisella.)

Yksi ehkä vähemmän tunnettu birgittalaissisarten vieraskoti sijaitsee Napolin lähellä Camaldolissa. Siellä sisaret saivat parikymmentä vuotta sitten hoitaakseen vanhan, 1585 perustetun, myöhäisrenessanssia edustavan eremiittaluostarin barokkikirkkoineen ja puutarhoineen. Nyt luostari toimii äiti Elinin ja 11 muun sisaren hoidossa ja tarjoaa uskomattoman kauniin rauhoittumispaikan vilkkaan Napolin välittömässä läheisyydessä. Viini- ja kasvitarhan perältä on ehkäpä hienoin näköala (belvedere) yli koko Napolinlahden, jonka pohjoislaidalla luostari sijaitsee 485 metrin korkeudessa. Myös päärakennuksen terassilta avautuu näköala kaupunkiin ja sen tunnetuimpaan maamerkkiin, Vesuvius-tulivuoreen.

Vieraillessamme Camaldolin luostarissa kesäkuussa viisihenkinen perheeni sai asuttavakseen yhden kokonaisen erakkomajan, jossa oli kolme makuuhuonetta, aula ja kylpyhuone sekä oma pieni ruusutarha. Jos kohta päivisin suuntasimmekin kulkumme nähtävyyksiä katselemaan, oli joka kerran ilo tulla illaksi takaisin luostarin suojaan, jossa kaupungin häly sammui ja muurien suojaaman luostarialueen kiireettömyys otti vallan. Päärakennuksessa olevien huoneiden lisäksi vieraiden käytössä on 16 erakkomajaa. Luostariin pääsee Napolin rautatieasemalta ensin metrolla ja sitten bussilla, tosin kovin usein sitä ei liikennöidä.

Pyhimmän Vapahtajan luostarin kirkko, jossa sisaret viettävät hetkipalveluksensa ja osallistuvat messuun ja adoraatioon, on tunnettu erityisesti hienoista 1600-luvun maalauksistaan, joita ovat tehneet ainakin Luca Giordano, Massimo Stanzione, Andrea Mozzilli ja Federico Barocci.

Kauneutta, rauhaa ja auringon-paistetta etsivä kulttuurimatkailija tai ehkäpä pientä luksusta etsivä pyhiinvaeltaja tekee oivan päätöksen tutustuessaan Camaldolin luostariin. Nähdä Napoli ja kuolla, sanotaan. Se on ehkä liikaa sanottu, mutta tietyssä mielessä tuo lausahdus tulee ymmärrettäväksi, kun on käynyt Camaldolissa.

Teksti ja kuvat Marko Tervaportti

Eremo SS. Salvatore
Via dell'Eremo 87
80131 Camaldoli NAPOLI
Tel +39 081 5872519 /
+39 081 5875807
Fax +39 081 5876819
eremo.camaldoli@libero.it

Birgittalaissisarten kotisivut ja vieraskodit: www.brigidine.org

KUTSU

Meillä birgittalaissisarilla on suuri ilo kutsua teidät lauantaina **7. lokakuuta 2017 klo 16.00** kiittämään ja iloitsemaan **Sr Rose Marien O.SS.S. 25 vuotta** ensimmäisistä luostarilupauksista. Juhla alkaa pyhällä messulla Naantalin luostarikirkossa, pääselebranttina on Helsingin piispa **Teemu Sippo SCJ.**

Ursininkatu 15a, 20100 Turku
Puh: +358 22501910
e-mail: birgitta.turku@kolumbus.fi